

Література (молдовська та зарубіжна)

**Інтегрований курс
5–9 класи**

**Програма
для загальноосвітніх навчальних закладів
з молдовською мовою навчання**

NOTĂ EXPLICATIVĂ

Literatura este unul din obiectele principale în școala contemporană. Ea joacă un rol important în cursul umanizării școlii, deoarece susține formarea activă a personalității. Fiind artă a cuvîntului, literatura este și deținătoarea unei energii spirituale eficace, care are menirea de a influența pozitiv asupra omului, de a-i acorda ajutorul necesar, a-l susține în orice timp, în orice situație.

Una din funcțiile cele mai importante ale literaturii este pregătirea cititorului cult, capabil să aprecieze de sine stătător o operă literară.

Studierea literaturii în școală are **scopuri** multiple :

- altoirea în sufletul tinerei generații a dragostei față de literatură ca artă a cuvîntului, față de literatura națională;
- interpretarea literaturii moldovenești în contextul altor literaturi;
- familiarizarea elevilor cu opera artistică – „instrument” specific pentru descoperirea nu numai a lumii înconjurătoare, dar și pe sine însuși;
- intensificarea funcției literaturii moldovenești ca unul din importante aspecte ale formării conștiinței naționale, a confirmării demnității omenești;
- obținerea unui anumit volum de cunoștințe despre istoria și teoria literaturii;
- formarea deprinderilor de analiză a operelor artistice în co-respondere cu stilul autorului, cu epoca prezentată în operă, cu poziția cititorului.

Pentru realizarea obiectivelor enumerate, profesorii trebuie să rezolve următoarele **sarcini**:

- educarea unei persoane noi umane, bogate spiritual, competente, o persoană creatoare;
- instruirea unui cititor dezvoltat din punct de vedere al esteticii;
- sporirea autorității, faimei și prestigiului literaturii moldovenești în contextul literaturii universale.

Realizarea tuturor acestor scopuri și sarcini instructiv-educative și estetice în procesul de predare a literaturii are loc pe baza principiului analizei tipologice, principiu considerat de știința literaturii baza metodei comparative.

Structura programei. Principiile organizării procesului instructiv-educativ. Criteriile de apreciere a cunoștințelor

Prima etapă de studiere a literaturii în clasele 5–9 are ca scop dezvoltarea intereselor elevilor față de citirea operelor literare, a dragostei de literatură, îmbogățirea și aprofundarea cunoștințelor, impresiilor lor ca cititori, acumularea, pe baza operelor citite, a unei anumite experiențe de viață, conform căreia se formează principiile lor morale și gustul estetic. O condiție obligatorie pentru studierea cu succes a literaturii la această etapă o constituie dezvoltarea deprinderilor de citire expresivă, cunoașterea noțiunilor teoretico-literare, care sînt necesare pentru analiza unei opere.

Etapa a doua de studiere a literaturii în școală cuprinde clasele 10–12. Ea prevede asimilarea de către elevi a bazelor istoriei literaturii, a celor mai importante evenimente ale procesului literar în succesiunea lor istorică.

Dezvoltarea literară a elevilor în clasele 5–8 are drept sarcină principală dezvoltarea și aprofundarea percepției artistice, inițierea elevilor cu instrumentul principal (cunoștințe, priceperi) de analiză, apreciere și interpretare a unor opere literare și folclorice cu structuri artistice relativ simple, de diferite genuri și specii. Pe baza lor elevii vor însuși un anumit număr de mijloace verbal-expresive, care vor pune începutul cunoașterii literaturii sub formă de expresie artistică a lumii.

În clasa a 9–a elevii fac cunoștință cu literatura națională la începuturi, cu istoriografia, cu viața, activitatea literară a celor mai consacrați cronicari.

În clasele 10–12 în centrul atenției stau opere mai complicate. La această etapă de studiere a literaturii se atrage atenție, îndeosebi, asupra viziunii scriitorului și particularităților lor de creație, legăturii cu viața social-istorică a epocii respective și a etapelor procesului literar.

La întocmirea programelor s-a luat în considerație:

- particularitățile de vîrstă și cele psihologice ale elevilor;
- posibilitățile elevilor de a sesiza operele artistice;
- particularitățile procesului de instruire în școala contemporană;
- diversele niveluri ale învățămîntului general, ale pregătirii umanitare a elevilor.

Studierea operelor artistice vizează nu numai un scop cognitiv, dar rezolvă și sarcini educative: îl ajută pe elev să pătrundă în esența literaturii materne, trezindu-i interesul față de ea și familiarizîndu-l cu literatura altor popoare; îi permite însușirea limbii artistice.

Programa prevede cunoașterea temei operei și a conținutului de idei al ei. Studiarea se bazează pe însușirea treptată a unor noțiuni teoretico-literare, memorizarea unor texte.

Programa recomandă ca nivelul și profunzimea de studiere a operelor artistice să fie diferite. În cazul operelor literare nevoluminoase, de regulă, se va face analiza contextuală a întregii opere, analiza profundă a unor momente importante sau a unor capitole, episoade, scene.

Operele literare voluminoase se vor analiza după textele propuse de crestomații. La analiza acestor opere se va respecta principiul continuității – de la general la particular.

Elevii trebuie să cugete asupra celor citite, să-și exprime părerile proprii în legătură cu opera literară. Profesorul va avea grijă să nu se înlocuiască comentarea literară cu o simplă expunere a operei.

Indicații

Instruirea și educația literară a elevilor se realizează și prin lectura individuală, care se va afla permanent în atenția profesorului. Fără citirea individuală nu e posibilă rezolvarea în întregime a scopurilor instructiv-educative.

Alegerea temelor, operelor pentru orele de lectură individuală, indicate de programă, este liberă (la sugestia profesorului).

Programa rezervă ore speciale pentru comunicarea orală și scrisă a elevilor. Fiecare lecție contribuie la dezvoltarea exprimării orale și scrise. Orele scrise, ce se referă la acest compartiment, sînt obligatorii.

Pentru a înlesni munca cotidiană a profesorilor, au fost introduse despărțiturile „Paralelism literar” și „Analogii în artă”.

Informațiile pe care le conțin despărțiturile numite permit lărgirea orizontului de cunoaștere, îmbogățirea și aprofundarea cunoștințelor asupra unei sau altei teme ori creații literare.

Criteriile de apreciere a cunoștințelor elevilor încheie programa de literatură pentru fiecare clasă în parte.

În programe este dată repartizarea orientativă a orelor. Profesorilor le este permis să facă unele corecții privind repartizarea orelor la o temă sau alta, aceasta le va da posibilitate să lucreze în mod creator, realizînd sarcinile studierii literaturii în școală.

Orele disponibile, rezervate pentru fiecare clasă, pot fi utilizate la realizarea atestărilor tematice, lucrărilor de control sau la studierea operelor.

Activitatea profesorului trebuie să se întemeieze pe principiul colaborării creatoare cu elevii, odată cu creșterea succesivă a independenței lor de la clasă la clasă. Lecțiile de literatură urmează să fie combinate cu lucrul în afară de clasă și orele facultative pe obiect.

O astfel de orientare a programelor prevede o colaborare creatoare, un dialog al profesorului și elevului cu opera artistică, care permit elevilor să sesizeze, să interpreteze de sine stătător unele fenomene ale artei.

Clasa a 5-a

(2 ore pe săptămână; în total – 70 ore,
din care 4 ore disponibile)

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
1	INTRODUCERE Literatura artistică – artă a cuvântului. Literatura moldovenească – cea mai valoroasă comoară națională și cea mai desăvârșită școală a vieții. Cartea în viața omului. Educarea unui cititor cult și instruit.	Elevul: 3. cunoaște principiile de bază ale temei; 4. vorbește, discută despre importanța literaturii, despre rolul cărții în viața omului;
6	DIN COMOARA ARTISTICĂ A POPORULUI MOLDOVENESC	
4	„Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana”. Particularitățile subiectului. Elemente reale și fantastice în poveste. Personajele principale. Citirea expresivă a poveștii. Accentul logic și intonația. Teoria literaturii. Creația populară orală. Povestea populară. Elementele reale și fantastice. Hiperbola (noțiuni). Lectură individuală. Povestea populară “Fata săracului cea înțeleaptă”. Paralelism literar. Subiecte similare, victoria binelui asupra răului, idealuri general-umane în povești populare ale lumii.	5. cunoaște subiectul și personajele poveștii; noțiuni despre: povestea populară, elemente reale și fantastice, folclor, hiperbolă; 6. citește expresiv povestea; povestește conținutul; 7. determină personajele principale și secundare; 8. răspunde la întrebări asupra textului;

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>Analogii în artă. Arta plastică. Merega E. N. Ilustrații la "Povești moldovenești".</p> <p>Muzică. E. Lazarev, opera "Dragonul".</p> <p>Proverbe, zicători, ghicitori. Structura logică și artistică a ghicitorilor. Clasificarea tematică.</p> <p>Caracteristici specifice proverbelor și zicătorilor: laconismul, unitatea sensului propriu și al celui figurat. Clasificarea tematică.</p> <p>Citirea expresivă a proverbelor, zicătorilor, ghicitorilor. Pauza logică.</p> <p>Teoria literaturii. Ghicitoarea. Proverbe și zicători (noțiuni).</p> <p>Lectură individuală. Ghicitori. "Proverbe și zicători" (culegere, Chișinău, 1980).</p> <p>Paralelism literar. Zugrăvirea înțelepciunii populare, a spiritului de observație, a ficțiunii creatoare a poporului în ghicitori, proverbe și zicători ale altor popoare.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. Nikitin L. S. Ilustrații pentru cărțile "Proverbe rușești"; "Proverbe ucrainene".</p>	<p>9. cunoaște noțiunile: proverb, zicătoare, ghicitoare; structura logică și artistică a ghicitorilor; caracteristicile specifice ale proverbelor și zicătorilor;</p> <p>10. citește expresiv, rațional conținutul proverbelor, zicătorilor, ghicitorilor; determină tematica proverbelor și zicătorilor;</p> <p>11. demonstrează zugrăvirea înțelepciunii populare, a spiritului de observație, a ficțiunii creatoare a poporului în ghicitori, proverbe, zicători; cunoaște proverbe, zicători, ghicitori;</p> <p>12. selectează din diferite izvoare proverbe, zicători, ghicitori;</p>
6	<p>POVEȘTI CULTE</p>	
3	<p>Mihai EMINESCU</p> <p>"Făt-Frumos din lacrimă"</p>	<p>13. cunoaște scurte date</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>(fragment). Subiectul, ideea basmului. Personajele principale. Surse emotive și moral-etice. Teoria literaturii. Povestea cultă. Deosebiriile dintre povestea cultă și cea populară.</p> <p style="text-align: center;">Ion CREANGĂ</p> <p style="text-align: center;">“Fata babei și fata moșneagului”.</p> <p>Particularități specifice naționale ale poveștii (obiecte de uz casnic, tradiții și sărbători, proverbe și expresii populare). Naratorul. Personajele poveștii. Tempoul – element al citirii expresive a textului artistic. Teoria literaturii. Personajul literar. Caracterizarea personajului literar. Personificarea. Opera literară în proză. Lectură individuală. M. Eminescu. “Crăiasa lumii”; “Călin Nebunul”; I. Creangă. “Povestea porcului”. Paralelism literar. R. Lungu. “Casa cu povești”; Iul. Hașdeu. “ Prințesa Fluture”.</p> <p>Analogii în artă. Muzică. S. Prokofiev. “Cenușăreasa”; Z. Tcaci. Operele muzicale “Capra cu trei iezi” (după povestea lui I. Creangă); “Andrieș” (după basmul lui Em. Bucov).</p>	<p>biografice despre autori; subiectul; ideea poveștilor; personajele principale; deosebiriile dintre povestea populară și povestea cultă; autori vestiți-creatori ai poveștilor;</p> <p>14. caracterizează personajele;</p> <p>15. citește expresiv, logic, evidențiind practic elementele citirii expresive;</p> <p>16. comentează un episod;</p> <p>17. găsește hiperbola, personificarea în text;</p> <p>18. răspunde la întrebări asupra textului;</p> <p>19. își expune părerile argumentat;</p>
9	<p>LITERATURA SECOLULUI XIX</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>Mihai EMINESCU ”Freamăt de codru”. Exprimarea afinității spirituale a eroului liric cu natura, a nostalgiei după anii copilăriei. Teoria literaturii. Epitetul. Lectură individuală. M. Eminescu. “O, rămâi”, “Fiind băiet, păduri cutreieram”, “Lacul”.</p>	<p>20. cunoaște scurte date biografice despre autor, opera acestuia; găsește în text acele cuvinte ce exprimă afinitățile spirituale ale eroului liric cu natura;</p> <p>21. citește expresiv poezia; descoperă în text epitete; descrie oral pădurea;</p> <p>22. argumentează răspunsurile la întrebări;</p> <p>23. recită poezia;</p>
2	<p>Vasile ALECSANDRI “Pasteluri” (o operă la alegere). “Sfârșit de toamnă”. Tabloul poetic al toamnei. Funcția epitetelor. Efectul poetic. “Iarna”. Pastelul – “o simfonie în alb”. Mijloacele poetice prin care e creat în poezie tabloul iernii: tropii, descrierea. Aprofundarea cunoștințelor asupra citirii expresive. Teoria literaturii. Comparația. Pastelul. Descrierea în versuri. Lectură individuală. V. Alecsandri. “Secerișul”; “Semănătorii”; “Oaspeții primăverii”. Paralelism literar. N. Josu. “Vine iarna”; S. Vangheli. “Hora albă”. Analogii în artă. Arta plastică. A. Novikov. Tablourile “Peisajul copilăriei mele”;</p>	<p>24. cunoaște scurte date biografice despre autor; titlurile operelor; comparația; pastelul (noțiuni); mijloacele poetice prin care sînt create tablourile toamnei, iernii; recită un pastel la alegere;</p> <p>25. citește expresiv pastelurile; determină funcția mijloacelor artistice;</p> <p>26. găsește în texte comparația; epitetele;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>“Primăvara”; ”Recolta” de E. Rotaru. Muzică. P. Ceaikovskii. “Anotimpurile”.</p> <p style="text-align: center;">Ion CREANGĂ</p> <p>“Pupăza din tei”.</p> <p>Subiectul și personajele. Rolul situațiilor comice în redarea universului intim al personajului principal. Caracteristici ale stilului oral.</p> <p>Citirea expresivă a dialogurilor.</p> <p>Teoria literaturii. Comicul. Lectură individuală. I. Creangă. “Amintiri din copilărie” (cap.I). Paralelism literar. S. Vangheli. “Bunelul”; M. Gorkii. “Copilăria” (p 1). Analogii în artă. Arta plastică. A. Novikov. “Amintiri despre mama”; M. Grecu. “Copilăria”.</p> <p>Muzică. Z. Tcaci. Cantata “Orașul , copiii, soarele”.</p>	<p>27. cunoaște scurte date biografice despre autor, operele sale; subiectul și personajele fragmentului; noțiunile generale despre comic în opera literară;</p> <p>28. caracterizează personajele centrale;</p> <p>29. determină rolul situațiilor comice;</p> <p>30. evidențiază caracteristici ale stilului oral;</p> <p>31. citește expresiv;</p> <p>32. construiește planul simplu al operei;</p> <p>33. își argumentează părerile;</p>
2	<p style="text-align: center;">Bogdan PETRICEICU-HAȘDEU</p> <p>“Bradul”.</p> <p>Specificul limbajului. Semnificația titlului.</p> <p>Teoria literaturii. Contrastul. Antiteza.</p> <p>Lectură individuală. B. P. Hașdeu. “Poetul”; “Adevăratul poet”.</p>	<p>34. cunoaște date biografice despre B.P.Hașdeu și opera lui; semnificația titlului poeziei; noțiunile de contrast și antiteză;</p> <p>35. citește expresiv poezia;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
13	<p align="center">DIN LITERATURA SECOLULUI XX</p>	<p>36. recită poezia;</p> <p>37. determină ideea, mijloacele artistice; specificul limbajului;</p>
2	<p align="center"><i>Literatura plaiului natal</i></p> <p align="center">Pavel BOȚU</p> <p align="center">“Baștina”.</p> <p>Semnificația titlului. Valori etice ale poeziei. Dragostea poetului față de locurile natale.</p> <p>Citirea expresivă a poeziei.</p> <p>Teoria literaturii. Rima (noțiuni). Opera literară în versuri.</p> <p>Lectură individuală. P. Boțu. “Mamele noastre”; “Uneori, mamă”; “Iartă-mă; mamă”; “Alma mater”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. E. Romanescu. “Pământ moldav”, “Pământul nostru”.</p>	<p>38. cunoaște scurte date biografice despre autor și poeziile sale; semnificația titlului poeziei “Baștina”;</p> <p>39. citește expresiv poezia; determină ideea;</p> <p>40. vorbește despre valorile etice ale operei;</p> <p>41. își argumentează părerile;</p> <p>42. recită poezia;</p>
4	<p align="center">Ion DRUȚĂ</p> <p align="center">“Vânătorii de rațe”.</p> <p>Subiectul nuvelei. Valori etice ale personajelor. Semnificațiile finalului.</p> <p>Teoria literaturii. Subiectul. Elementele subiectului. Corelația timpului și acțiunilor în operă.</p> <p>Paralelism literar. S. Vangheli. “Cocostîrcii”.</p>	<p>43. cunoaște scurte date biografice despre autor, operele lui pentru copii; subiectul nuvelei; noțiuni generale despre subiect și elementele lui componente;</p> <p>44. citește, povestește conținutul; construiește planul simplu; determină în ce</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>“Trofimaș” Procedee de caracterizare a universului intim al personajului principal: detaliul artistic, narațiunea, dialogul, limbajul specific copiilor. Sursele emotiv-estetice ale operei. Îmbinarea elementelor comice și dramatice. Contextul social – istoric. Citirea expresivă a dialogurilor. Teoria literaturii. Detaliul artistic. Narațiunea. Lectură individuală: I. Druță. “Balada celor cinci motănași”. Paralelism literar. A. Golovko. “Pilipko”; T. Șevcenko. “Aveam vreo 13 ani”; A. Teslenko. “Școlarul”. Analogii în artă. Arta plastică. V. Ciobanu. “Ciobănașul”.</p>	<p>constă semnificația titlului; 45. evidențiază elementele subiectului operei literare; 46. cunoaște conținutul fragmentului; eroii; detaliul artistic; narațiunea (noțiuni); 47. citește, povestește conținutul fragmentului; 48. caracterizează eroii; 49. determină procedeele de caracterizare a eroilor; 50. vorbește despre sursele emotiv-estetice ale fragmentului; construiește planul simplu; 51. recită un fragment din text;</p>
2	<p>Vasile ROMANCIUC “În limba păcii”. Imagini sugestive, structura artistică a poeziei, semnificația titlului – mijloc de comunicare a mesajului operei. Teoria literaturii. Eroul liric. Lectură individuală. V. Romaniciuc. “Sfânta pace”. Paralelism literar. A. Lupan. “Cetatea păcii”; “Ră-</p>	<p>52. cunoaște scurte date biografice despre autor, operele sale; structura artistică a poeziei; noțiuni generale despre eroul liric; 53. citește expresiv poezia, evidențiind practic</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>vaș către nucleul X”; Gr. Vieru. “Pace”; P.Mihnea. “Hulubul păcii”.</p> <p>Din literatura română (o operă la alegerea profesorului)</p> <p>Dimitrie BOLINTINEANU “Muma lui Ștefan cel Mare”. Valori etice și patriotice. Compoziția operei. Analogii în artă. Muzică. Ș. Neaga, cantata “Ștefan cel Mare”.</p> <p>George COȘBUC “Mama”. Surse emotive. Valori etice ale operei. Chipul mamei. Lectură individuală. G. Coșbuc. “Idile”.</p>	<p>elementele citirii expresive;</p> <p>54. determină mijloacele de comunicare a mesajului operei; își expune părerea argumentând;</p> <p>55. cunoaște scurte date biografice despre scriitor (la alegere); compoziția operei; personajele; valorile etice ale poeziei;</p> <p>56. citește expresiv opera;</p> <p>57. determină mijloacele artistice; caracterizează eroul central argumentându-și părerile;</p>
21	<p>LITERATURA UNIVERSALĂ</p>	
3	<p>Povești populare (o poveste la alegerea profesorului). „Inelul fermecat” (italiană); „Preafrumoasa</p>	<p>58. cunoaște noțiuni despre povestea populară; elementele reale și fantastice; conținutul</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p>Vasilisa”, (rusă); „Sindbad-marinarul” (arabă). Varietatea tematică, conținutul asemănător, idealurile naționale, elementele fantastice ale poveștilor. Trăsăturile caracteristice ale acestui gen folcloric. Specificul național al poveștilor.</p> <p>Compararea poveștilor citite cu cele naționale.</p> <p>Ilustrații, filme cu desene animate în baza conținutului poveștilor citite.</p> <p>Teoria literaturii. Povestea populară (repetare).</p> <p>Lectură individuală. „O rublă câștigată” (gruzină); „Vulpea, melcul și viespele”(franceză); „Șase frați” (franceză).</p>	<p>poveștii (la alegere); eroii; varietatea tematică, conținutul asemănător al poveștii citite cu poveștile moldovenești;</p> <p>59. citește, povestește cele citite;</p> <p>60. caracterizează eroii;</p> <p>61. construiește planul simplu;</p> <p>62. își argumentează părerea;</p>
7 4	<p align="center">POVESTI CULTE (Sec. al XIX-lea)</p> <p align="center">Alexandr Sergheevici PUȘKIN</p> <p>(1799-1837), poet rus. „Domnița adormită și cei șapte voinici”.</p> <p>Confruntarea frumuseții adevărate, bogăției sufletești cu frumusețea exterioară; ipocrizia și severitatea. Confirmarea idealurilor etico-morale sublime în poveste. Fantasticul în operă. Forma versificată a poveștii. Povestea literară și creația populară orală.</p> <p>Teoria literaturii. Povestea cultă (repetare).</p> <p>Lectură individuală: A. Pușkin. „Povestea</p>	<p>63. cunoaște date despre autor, operele lui; conținutul poveștii, eroii; deosebiriile dintre povestea literară și cea populară;</p> <p>64. citește, povestește conținutul poveștii;</p> <p>65. caracterizează eroii;</p> <p>66. determină elementele reale, fantastice, mijloacele artistice;</p> <p>67. evidențiază gândul principal ce reiese din conținut;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>pescaului și a peștișorului de aur”.</p> <p>Hans Hristian ANDERSEN (1805-1875), scriitor danez. „Crăiasa zăpezilor” sau „Privighetoarea” (o poveste la alegere). „Crăiasa zăpezilor”. Triumful dragostei fidele, pline de abnegație asupra începutului egoist în viață. Gretchen și Karl, peripețiile lor. Atitudinea autorului față de eroii acestei opere. „Privighetoarea”. Frumusețea naturii, priceperea de a concepe, a respecta și a iubi. Teoria literaturii. Povestea cultă și povestea populară, deosebirea dintre ele (aprofundare). Lectură individuală. H. Andersen. „Gîștele sălbatice”. Paralelism literar. V.Gauf. „Piticul Nas”; O. Wilde. „Prințul fericit”.</p>	<p>68. cunoaște informații bio-grafice despre autor ; operele lui; conținutul poveștii (la alegere), eroii;</p> <p>69. citește, povestește conținutul operei;</p> <p>70. apreciază personajele;</p> <p>71. expune atitudinea autorului față de eroii poveștii;</p> <p>72. construiește planul simplu al unor fragmente cu ajutorul întrebărilor puse de profesor;</p> <p>73. își expune părerea argumentînd;</p>
11 3	<p>LITERATURA UNIVERSALĂ (Sec. XIX-XX) Rudolf Erhik RASPE (1737-1794), scriitor german. „Peripețiile uimitoare ale</p>	<p>74. cunoaște scurte date</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
4	<p>baronului Munchausen” (capitole la alegerea profesorului). Istoriile vesele ale lui R.E. Raspe despre baronul Munchausen. Fantasticul și exagerarea eroismului eroilor. Baronul Munchausen – eroul preferat al copiilor și al celor maturi.</p> <p>Lectură individuală. R. Raspe. „Culegerea oamenilor veseli ”.</p> <p>Paralelism literar. J.Swift. „Guliver în țara piticilor”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. Ilustrații de G. Dore. „Peripețiile lui Munchausen”.</p> <p>Ivan Sergheevici TURGHENEV (1818-1883), scriitor rus. „Mumu”.</p> <p>Umanismul în povestire. Trăsăturile de caracter ale omului din popor întruchipate în chipul eroului principal: hărnicie, amploare sufletească, sentimentul propriei demnități. Priveliști din natură în operă. Aprecierea operei de către autor.</p> <p>Lectură individuală. I. Turghenev. „Povestiri”.</p>	<p>biografice despre autor; conținutul capitolelor selectate; personajele;</p> <p>75. citește, povestește conținutul capitolelor;</p> <p>76. caracterizează eroul central; determină fantasticul, hiperbola;</p> <p>77. își expune părera argumentînd;</p> <p>78. cunoaște scurte date biografice despre autor; conținutul operei; personajele; în ce constă umanismul operei; trăsăturile de caracter ale eroului principal; cum apreciază autorul mesajul operei;</p> <p>79. citește, povestește opera; caracterizează eroul principal;</p> <p>80. exprimă atitudinea personală față de eroi, mesajul operei;</p>
4	<p>Mark TWAIN</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p>(Samuel Lengghor KLEMENS) (1835-1910), prozator american. „Print și cerșetor”. M. Twain și cărțile lui. Prințul și cerșetorul: curajul și fidelitatea, prietenia și ingeniozitatea. Lectură individuală. M. Twain. ”Peripețiile lui Tom Soier”. Paralelism literar L. A. Bunsinar. „Căpitanul Sorvigolova”.</p>	<p>81. cunoaște scurte date biografice despre autor și operele lui; conținutul operei; eroii principali și secundari; 82. citește și povestește conținutul unor capitole; 83. caracterizează eroii principali; 84. determină ideea operei; construiește planul simplu al unui fragment; 85. își exprimă opiniile argumentat.</p>

Repartizarea orelor

Studierea operelor – 60 ore (din care 4 ore disponibile).
Lucrări de control – 2 ore (1 oră pentru literatura universală).
Comunicarea orală și scrisă – 5 ore.
Lectură individuală – 2 ore (1 oră pentru literatura universală).
Repetare la sfârșit de an – 1 oră.

Pentru memorizare

Proverbe și zicători.
M. Eminescu. “Freamăt de codru”.
V. Alecsandri. un pastel la alegere.
B. Petriceicu-Hașdeu – “Bradul”.
I. Druță. “Trofimaș” (un fragment).
P. Boțu. “Baștina”.

Comunicarea orală și scrisă

Citirea expresivă conștientă, rapidă (cu voce tare, în gând) a unor fragmente și episoade din operele literare.
Expunerea amănunțită a unor opere în proză și a unor fragmente din operele literare studiate, care conțin și elemente descriptive.
Răspuns desfășurat la o întrebare (scris).
Comentarea unor imagini.
Planul simplu și planul desfășurat al unor fragmente sau opere literare.

Compunere-descriere a unor obiecte, animale, a naturii.

Narațiune cu elemente de caracterizare.

Compunere după un proverb (scris).

Scrisoare adresată unui personaj literar (scris).

Rezumat la o carte.

Caracterizarea personajelor literare (scris).

Clasa a 6-a

(2 ore pe săptămână; în total –70 ore,
din care 4 ore disponibile)

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
1	INTRODUCERE Reflectarea omului în literatura artistică moldovenească.	Elevul: 86. cunoaște modurile, mijloacele de reflectare a vieții omului în literatură;
2	CREAȚIA POPULARĂ ORALĂ Folclorul calendaristic: colinde, plugușor, sorcova, steaua, semănatul, malanca. Teoria literaturii. Colinda, plugușorul, sorcova (noțiuni). Lectură individuală. Colinde: “Ștefan cel Mare”, “Cerbul vînat”, “Leagăn de mătase”.	87. cunoaște clasificarea folclorului calendaristic; noțiuni generale despre colindă, plugușor, sorcovă; 88. citește expresiv și analizează conținutul cîntecelor folclorice; vorbește despre locul obiceiurilor de iarnă în viața moldovenilor, despre participarea personală la aceste sărbători;
14	PAGINI DIN LITERATURA VECHĂ ȘI CEA CLASICĂ	
5	Tema trecutului istoric al poporului moldovenesc Grigore URECHE “De moartea lui Ștefan –	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>Vodă celui Bun”. Portretul literar – procedeu de exprimare a atitudinii scriitorului față de personalitatea istorică. Teoria literaturii. Portretul literar. Lectură individuală. G. Ureche. “Letopisețul Țării Moldovei”(fragment – legenda Moldovei); M. Costin. “Letopisețul Țării Moldovei” (fragment). Analogii în artă. Muzică. Ș. Neaga, cantata “Ștefan cel Mare”.</p> <p>Ion NECULCE “Dumbrava Roșie”. Glorificarea biruinței lui Ștefan cel Mare în lupta cu leșii. Teoria literaturii. Legenda istorică (noțiuni). Lectură individuală. V. Alecsandri. “Dumbrava Roșie”; N.Dabija. “Vînătoarea lui Vodă” sau “Codrii Cosminului”; I. Neculce. “O samă de cuvinte”.</p> <p>“Neculai Milesul Spătariul” Arta de povestitor a cronicarului: relevarea calităților morale și intelectuale ale ilustrului cărturar moldovan.</p> <p>Vasile ALECSANDRI “Dragoș”. Interpretarea poetică a legendei de către scriitor în</p>	<p>89. cunoaște scurte date biografice despre autori și operele lor; noțiunile de portret literar și legendă istorică;</p> <p>90. rolul și locul pe care-l ocupă Ștefan cel Mare în istoria, viața poporului moldovenesc;</p> <p>91. povestește despre</p> <p>92. N. M. Spătarul – personalitate valoroasă a culturii și literaturii moldovenești;</p> <p>93. își expune argumentat părerea;</p> <p>•cunoaște date biografice</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>scopul de a trezi dragostea față de istoria poporului moldovenesc.</p> <p>Teoria literaturii. Rima (felurile rimei).</p> <p>Lectură individuală. V. Alecsandri. “Grui Sînger”.</p> <p>Alexandru DONICI</p> <p>”Doi cîini”.</p> <p>Critica metehnelor omenești. Modalități de exprimare a atitudinii scriitorului față de personajele fabulei (ironia, vorbirea personajelor).</p> <p>Teoria literaturii. Alegoria. Fabula.</p> <p>Lectură individuală. A. Donici. “Lupul nazîr”.</p> <p>Paralelism literar. I. Krîlov. “Fabule”; T.Arghezi. “Tîlharul pedepsit”; Esop. “Cei doi cîini”; I.Glibov. “Știuca”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. A. Donici. “Fabule”, ilustrate de I. Bogdesco.</p>	<p>despre autor; tema, structura legendei, noțiunile de teorie literară;</p> <ul style="list-style-type: none"> •determină felurile rimei; •citește expresiv opera. <p>94. cunoaște scurte date biografice despre autor, denumirile cîtorva fabule;</p> <p>95. caracterizează personajele; analizează fabulele și determină modalitățile de exprimare a atitudinii scriitorului față de eroii fabulei;</p> <p>96. își expun părerile despre zugrăvirea alegorică a eroilor, a faptelor lor;</p> <p>97. recită o fabulă;</p>
3	<p>Ion CREANGĂ</p> <p>“Amintiri din copilărie” (cap. I).</p> <p>Tablouri emoționante din copilăria naratorului. Sentimentul dominant – dragostea eroului narator față de oamenii și locurile copilăriei sale. Rolul ironiei în res-pingerea metodelor negative de instruire și educație în școala veche.</p> <p>Teoria literaturii. Umorel.</p>	<p>98. cunoaște scurte date biografice despre scriitor; activitatea lui literară; conținutul fragmentului, eroii; noțiuni de ironie, umor, arhaisme;</p> <p>99. determină tema; ideea; caracterizează eroii; argumentează rolul ironiei,</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>Ironia. Arhaismele.</p> <p>Lectură individuală. I. Creangă. “Amintiri din copilărie” (cap. II).</p> <p>Paralelism literar. I. Teodoreanu. “Prăvale – Baba”; P. Mirnîi. “Gerilă”; A. Lupan. “Plecarea”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. I. Bogdesco, ilustrația “Operelor alese” ale lui I. Creangă.</p> <p style="text-align: center;">Mihai EMINESCU</p> <p>“Revedere”.</p> <p>Funcția dialogului și a diminutivelor, a compoziției și versificației poeziei. Originea folclorică a motivului de bază al operei. Ideea poeziei. Dragostea poetului față de natură.</p> <p>Aprofundarea deprinderilor de citire expresivă.</p> <p>Teoria literaturii. Piciorul metric bisilabic.</p> <p>Lectură individuală. M. Eminescu. “Ce te legeni, codrurile”, “ Făt – Frumos din tei”, “Codrurile, măria ta”.</p> <p>Paralelism literar.</p> <p>G. Coșbuc. “Vestitorii primăverii”; G. Topîrceanu. “Rapsodii de toamnă”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. E. Romanescu. “Primăvara”.</p>	<p>umorului în redarea tablourilor din copilăria naratorului;</p> <p>100.își exprimă atitudinea față de acțiunile eroului principal;</p> <p>101.citește, povestește conținutul; construiește planul simplu al fragmentului din “Amintiri... ”;</p> <p>102.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele lui; funcția dialogului, a compoziției, a versificației la redarea gândurilor poetice; originea folclorică a motivului de bază al operei;</p> <p>103.determină ideea;</p> <p>104.își argumentează părerea: natura trebuie ocrotită în numele vieții pe pământ;</p> <p>105. recită poezia;</p>
22	<p>DIN LITERATURA SEC. XX</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p style="text-align: center;">Arcadie SUCEVEANU</p> <p style="text-align: center;">“Colind pentru Eminescu”.</p> <p>Evocarea metaforică a zilei de naștere a lui M. Eminescu ca motiv de meditație asupra rolului marelui nostru poet în destinul poporului moldovenesc. Muzicalitatea versului.</p> <p>Teoria literaturii. Colinda (repetare).</p> <p>Paralelism literar. D. Matcovschi. „Poetului”; Gr. Vieru. „Eminescu să ne judece”.</p> <p>Analogii în artă. Muzică. “Eminescu să ne judece”, muz. I. Aldea-Teodorovici, vers. Gr. Vieru.</p>	<p>106.cunoaște scurte date biografice despre scriitor;</p> <p>107.determină modalitatea de exprimare a mesajului operei; citește expresiv;</p> <p>108. evaluează mijloacele artistice folosite de autor;</p> <p>109.precizează ideea operei; meditează asupra motivului poeziei;</p> <p>110.vorbește argumentat despre importanța și rolul marelui M.Eminescu în destinul poporului moldovenesc;</p> <p>111.efectuează desenul oral al chipului lui M. Eminescu;</p>
3	<p style="text-align: center;">Literatura plaiului natal</p> <p style="text-align: center;">Emilian BUCOV</p> <p style="text-align: center;">“Mormîntul frățesc”.</p> <p>Răscoala de la Tatarbunar – tablou tragic din istoria poporului moldovenesc.</p> <p>Teoria literaturii. Liniile de subiect într-o operă literară.</p> <p>Lectură individuală.</p> <p>Em. Bucov. “Corabie roșie”; cîntecul revoluționar “Tatarbunar”; A. Barbuișe. “Călăii”; B. Istru. “Tatarbunar”.</p> <p>Paralelism literar. A. Vlahuță. “1905”</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. B. Obuh. “Eliberare”.</p>	<p>112.cunoaște date biografice despre autor, oprele lui; conținutul operei, eroii; noțiunile de teorie literară;</p> <p>113.determină tema; ideea;</p> <p>114. citește chibzuit, expresiv;</p> <p>115.povestește conținutul evidențind liniile de subiect;</p> <p>116.își exprimă părerea despre faptele descrise în operă;</p>
3	<p style="text-align: center;">Ion DRUȚĂ</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
7	<p>“Povestea furnicii”. Valori etice și conceptuale ale operei. Sensul alegoric al nuvelei. Funcția elementelor compoziționale în dezvoltarea ideii operei.</p> <p>Teoria literaturii. Tema și ideea operei literare.</p> <p>Lectură individuală. I. Druță. “Osînda căutării” (povestiri la alegere).</p> <p>Paralelism literar. E. Gîrleanu. “Călătoare”; R. Lungu. “Floarea cerului”; B. Istru. “Laudă mîinilor”.</p> <p>Chipul mamei în operele scriitorilor moldoveni</p> <p>Nicolae COSTENCO</p> <p>“Scrisoarea mamei”. Forma de scrisoare poetică; confesiunea eroului liric, descrierea sugestivă a chipului mamei – procedee de exprimare a integrității sentimentului fiului cu dragostea de pămîntul natal. Aprofundarea deprinderilor de citire expresivă.</p> <p>Teoria literaturii. Scrisoarea literară în versuri.</p> <p>Lectură individuală. N. Costenco. “Neamul” (poezii la alegere).</p> <p>Paralelism literar. O. Goga. “Scrisoare”; I. Hadîrcă. “Scrisoare mamei”.</p>	<p>117.cunoaște date biografice despre autor, oprele lui; conținutul operei, eroii; noțiunile de teorie literară;</p> <p>118.determină tema; ideea; citește chibzuit, povestește conținutul;</p> <p>119.își exprimă părerile despre faptele descrise în operă;</p> <p>120.cunoaște scurte date biografice despre scriitori; operele lor;</p> <p>121.conținutul operelor studiate; noțiunile de teorie literară: scrisoarea literară, erou liric, repetiție, dramatic; caracterizează chipul mamei;</p> <p>122.evidențiază valorile etice, morale ale operelor; ideea sacrificiului în numele copiilor; mijloacele de exprimare a sentimentului matern;</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizează textele și subliniază rolul repetiției,

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p style="text-align: center;">Grigore VIERU</p> <p>“Mă rog de tine”, “Către fiu mama”.</p> <p>Rolul repetiției în evocarea elementelor eterne ale naturii. Sentimentul filial al eroului liric. Mijloace de exprimare a sentimentului matern al eroului liric.</p> <p>Teoria literaturii. Repetiția. Eroul liric.</p> <p>Lectură individuală. Gr. Vieru. “Mama”; “Ghicitoare fără sfârșit”.</p> <p>Paralelism literar. M. Benea. “Iar la tine, mamă”; V. Tă-rîțanu .“Ești fericit”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. L. Sainciuc, ilustrații la cartea lui Gr.Vieru “Mama”.</p> <p>Muzică. “Mă rog de tine”, muz. D. Fusu, vers. Gr.Vieru.</p> <p style="text-align: center;">Spiridon VANGHELI</p> <p>“Șalul verde”.</p> <p>Conținutul dramatic. Chipul mamei. Mesajul etic al operei. Mijloace artistice, elemente folclorice (subiectul de bază, credința în soartă, relația om – natură). Semnificația titlului.</p> <p>Mimica, gesturile-modalități ale citirii expresive.</p> <p>Teoria literaturii. Dramaticul.</p> <p>Lectură individuală. S. Vangheli. “Bunelul”.</p> <p>Analogii în artă. Muzică. “Balada bobului de grâu”,</p>	<p>descrierii;</p> <p>123.citește poeziile expresiv, cugetînd;</p> <p>124.își exprimă părerile despre dragostea față de mamă, sacrificiul în numele ei, față de pămîntul natal;</p> <p>125.recită un fragment din “Șalul verde”, poezia “Scrisoarea mamei” și o poezie, la alegere, din opera lui Gr. Vieru;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>muz. I. Vornicu, vers. S. Vangheli.</p> <p style="text-align: center;">Nicolae DABIJA</p> <p style="text-align: center;">“Recital de poezii la o casă de copii”.</p> <p>Valorile etice ale poeziei. Poziția autorului. Elemente ale stilului publicistic în poezie.</p> <p>Citirea expresivă a dialogurilor.</p> <p>Teoria literaturii. Dialogul. Adresările în opera artistică.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. A. Mudrea. “Casa de copii”.</p>	<p>126.cunoaște date biografice despre autor; operele lui;</p> <p>127.determină poziția autorului în operă; valorile ei etice; elemente ale stilului publicistic;</p> <p>128.citește expresiv poezia și o recită;</p> <p>129. evidențiază mijloacele artistice care au contribuit la realizarea ideii;</p> <p>130.își exprimă părerea despre cele relatate de autor;</p>
4	<p style="text-align: center;">Limba maternă – tezaur valoros moștenit din străbuni.</p> <p style="text-align: center;">Vasile ROMANCIUC</p> <p style="text-align: center;">“Închinare”.</p> <p>Limba – tezaur valoros moștenit din străbuni – laitmotivul poeziei. Mesajul operei.</p> <p>Teoria literaturii. Comparația (repetare).</p> <p>Lectură individuală. V. Romanciuc. “Din tată – n fiu”.</p>	<p>131.cunoaște scurte date biografice despre scriitori; operele lor; conținutul operelor studiate; denumirile operelor; tema; ideea poeziilor; noțiunile</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
16	<p>LITERATURA UNIVERSALĂ</p>	<p>fragmentului;</p> <p>138.caracterizează eroul central alăturînd și părerea personală; își exprimă părerea despre faptele descrise în operă;</p>
4	<p>MITURILE</p> <p><i>Miturile Greciei Antice.</i> “Demetra și Persefona”, “Dedal și Icar”, “Faptele lui Heracle” (la alegerea profesorului).</p> <p><i>Miturile vechii Indii.</i> “Facerea lumii, a nopții”</p> <p><i>Miturile scandinave.</i> ”Călătoria lui Thori în Utgard”.</p> <p>Zei și oamenii în mituri și legende. Interpretarea în mituri a credinței, percepției, filozofiei timpului aceluia.</p> <p>Teoria literaturii. Miturile (noțiuni).</p> <p>Lectură individuală. Miturile slave.</p> <p>Paralelism literar. V. Smirnov. “Eroii Eladei”.</p>	<p>139.cunoaște noțiunile teoretice de mit; conținutul și eroii miturilor studiate;</p> <p>140.explică cauzele apariției elementelor comune în miturile diferitor popoare;</p> <p>141.determină asemănările și deosebirile dintre mit, legendă, poveste;</p> <p>142.exprimă atitudinea personală față de eroii miturilor, argumentînd punctul său de vedere;</p>
2	<p>LITERATURA UNIVERSALĂ VECHĂ</p> <p>Homer, poet al Greciei Antice.</p> <p>”Odiseea” (cîntul IX).</p> <p>Homer – poet legendar al grecilor, căruia tradiția antică îi prescria crearea poemelor</p>	<p>143.cunoaște date biografice despre autor, conținutul cîntului IX; mitul formării Greciei; noțiunile de teorie literară;</p> <p>144.își exprimă atitudinea față</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
10	<p>epice “Iliada” și “Odiseia”. Baza subiectului - formarea mitologică și istorică a Greciei Antice.</p> <p>Călătoriile și uimitoarele peripeții ale viteazului Odiseu. Deșteptăciunea, ingeniozitatea; particularitățile descrierii faptelor și eroilor (hiperbola, repetiția, epitete).</p> <p>Teoria literaturii. Genul epic. Poemul epic. Hiperbola.</p> <p>Paralelism literar.</p> <p>G. Longfello. “Cântul lui Gaiavat”.</p>	<p>de cele descrise, relatate în poem;</p> <p>145.argumentează punctul său de vedere cu exemple și citate din text;</p> <p>146.determină tropii;</p>
2	<p style="text-align: center;">LITERATURA UNIVERSALĂ (Sec. XIX-XX)</p> <p style="text-align: center;">Ivan Andreevici KRÎLOV</p> <p>(1769–1844), remarcabil fabulist rus.</p> <p>“Măgarul și privighetoarea”, “Frunzele și rădăcinile”, “Lupul între câini”.</p> <p><i>(Citirea și comentarea unei fabule la alegere).</i></p> <p>Sensul concret-istoric și general-uman al fabulelor. Ridiculizarea și condamnarea neajunsurilor, viciilor omenești. Măiestria lui I.Krîlov - fabulistul. Aforismul limbii fabulelor, apropierea de limba populară. Reflectarea înțelepciunii poporului în fabulă.</p> <p>Teoria literaturii. Fabula.</p>	<p>147.cunoaște scurte date biografice despre fabulist, titlurile și conținutul fabulelor; complexitatea problemelor; caracterizează eroii;</p> <p>148.recită expresiv o fabulă la alegere;</p> <p>149. exprimă atitudinea personală față de problemele ridicate în fabule; argumentează punctul său de vedere;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>Alegoria (aprofundare). Lectură individuală. I. Krîlov. "Fabule".</p> <p>Valentin Grigorievici RASPUTIN (năc. 1937), scriitor rus. "Lecțiile de franceză". Oglindirea greutăților, din timpul războiului, în povestire. Setea de cunoștințe a tânărului erou, statornicia morală. Sentimentul propriei demnități. Finețea spirituală a învățătoarei. Rolul ei în viața băiatului. Lectură individuală. V. Rasputin. "Să trăiești și să-ți amintești". Paralelism literar. A. Aleksxin. "Eudochia cea smintită".</p>	<p>150.cunoaște date biografice despre autor; conținutul operei; eroii povestirii;</p> <p>151.determină tema; ideea;</p> <p>152.citește chibzuit;</p> <p>153. povestește rezumativ conținutul operei;</p> <ul style="list-style-type: none"> • își exprimă părerea despre faptele descrise în operă;
2	<p>Jack LONDON (Djon GRIFFIT) (1876–1916), scriitor american. "Dragoste de viață". "Stăpînirea de sine, tendința spre viață a eroilor, bărbăția lor în confruntarea cu încercările grele ale naturii.</p>	<p>154.cunoaște date biografice despre scriitor; conținutul operei; eroii povestirii; tema; ideea; caracterizează eroii;</p>
3	<p>Lectură individuală. J. London. "Colț Alb".</p> <p>Ray Douglas BRADBURY</p>	<p>155.își exprimă părerea despre faptele relatate în operă;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p>(născ.1920), scriitor american, maestru creator de romane și povestiri fantastice. “Vacanța”, “Zîmbetul” (o operă la alegere).</p> <p>Umanismul în povestirile lui R.Bradbury, oglindirea problemelor morale acute sociale, spirituale.</p> <p>Tema omenirii ce și-a pierdut valorile spirituale în goană după avuție. Copilul și vîrstnicii. Durere și speranță.</p> <p>Lectură individuală. R. Bradbury. “Dimineața verde”.</p>	<p>156.cunoaște scurte date biografice despre autor; conținutul povestirii citite; tema; ideea; personajele;</p> <p>157.caracterizează eroii;</p> <p>158.își exprimă argumentat părerea despre problemele oglindite în operă;</p>

Repartizarea orelor

Studierea operelor – 59 ore (din ele – 4 ore disponibile).

Lucrări de control – 2 ore (1 oră pentru literatura universală).

Comunicarea orală și scrisă – 6 ore.

Lectura individuală – 2 ore (1 oră pentru literatura universală).

Repetare la sfîrșit de an – 1 oră.

Pentru memorizare

M. Eminescu. “Revedere”.

A. Donici. “Doi cîini”.

I. Krîlov. o fabulă la alegere.

Gr. Vieru. o poezie la alegere.

S. Vangheli. “Șalul verde” (fragment).

N. Dabija. “Recital de poezii la o casă de copii”.

N. Costenco. “Scrisoarea mamei”.

G. Ciocoi. “Comoara”.

Comunicarea orală și scrisă

Intonația în textele literare, științifice, publicistice.

Expunerea amănunțită, selectivă, succintă a unei opere studiate (a unui fragment dintr-o operă) cu includerea elementelor descriptive (scris).

Răspuns desfășurat la o întrebare.

Caracterizarea paralelă a personajelor.

Planul simplu, dezvoltat și din citate al unei opere sau al unui fragment.

Schițări de portret ale personajelor literare (scris).

Povestire după imagini a unui film, a unei emisiuni televizate (scris).

Rezumat la o emisiune televizată, operă literară (scris).

Dialoguri, scenete.

Descrierea lumii înconjurătoare.

Clasa a 7-a

(2 ore pe săptămână; în total – 70 ore,
din care 4 ore disponibile)

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
1	<p>INTRODUCERE</p> <p>Literatura – arta ce reflectă viața prin intermediul descrierii artistice. Relațiile literaturii cu celelalte arte.</p>	<p>Elevul:</p> <p>159.cunoaște descrierea artistică – element de reflectare artistică a vieții; relațiile literaturii moldovenești cu alte arte; participă în cadrul discuțiilor exprimându-și părerea;</p>
2	<p>CREAȚIA POPULARĂ ORALĂ</p> <p>“Legenda rîndunicii”</p> <p>Semnificația etico – didactică a întâmplărilor reale și fantastice în legendă. Afinități cu povestea populară.</p> <p>Teoria literaturii. Legenda populară.</p> <p>Lectură individuală. “Poiana tătarilor”, “Cazacul și turcii”.</p> <p>Paralelism literar. “Legenda mărțișorului”; “Legenda viței de vie”.</p>	<p>160.cunoaște conținutul, tema, ideea legendei populare; eroii principali, secundari, pozitivi, negativi;</p> <p>161.determină afinitățile legendei cu povestea populară;</p> <p>162.citește, povestește conținutul după planul întocmit;</p> <p>163.caracterizează eroii exprimându-și poziția față de faptele lor;</p> <p>164.evidențiază valoarea etico-didactică a operei;</p>
11	<p>DIN LITERATURA CLASICĂ</p>	
5	<p>Vasile ALECSANDRI</p> <p>“Porojan”.</p> <p>Compoziția operei și rolul ei în descrierea tablourilor emoționale ale copilăriei. Poziția etică a autorului. Ideea</p>	<p>165.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele lui; conținutul, compoziția, personajele</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>umanistă a operei.</p> <p>Teoria literaturii. Compoziția. Scrisoarea literară în proză.</p> <p>Lectură individuală. V. Alecsandri. "O primblare la munți".</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. I. Bogdesco. Ilustrarea povestirii "Porojan".</p> <p>"Pasteluri" (prezentare generală).</p> <p>"Dimineața". Dragostea poetului pentru natură. Poanta în pastel.</p> <p>Citirea expresivă a pastelului.</p> <p>Teoria literaturii. Rima (repetare). Poanta.</p> <p>Lectură individuală. V. Alecsandri. "Plugurile"; "Concertul în luncă"; "Rodica".</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. E. Childescu. "Dimineața".</p> <p>Ion CREANGĂ</p> <p>"Dănilă Prepeleac".</p> <p>Realul și fantasticul în poveste. Chipul contradictoriu al lui Dănilă Prepeleac. Valori etic-estetice și conceptuale ale poveștii: umanismul, bunăntatea, fidelitatea, abnegația. Ideea principală a poveștii.</p> <p>Aprofundarea deprinderilor de citire expresivă a dialogurilor.</p> <p>Teoria literaturii. Conflic-</p>	<p>literare; noțiuni de scrisoare literară în proză; tema, ideea povestirii;</p> <p>166.citește, povestește conținutul; apreciază poziția autorului față de cele relatate; valoarea etică a operei;</p> <p>167.caracterizează eroii expunându-și argumentat părerea, atitudinea personală față de eroi;</p> <p>168.cunoaște noțiunile de rimă, pastel, descriere, poantă; titlurile câtorva pasteluri;</p> <p>169.evidențiază dragostea poetului față de natură;</p> <p>170.citește expresiv și recită un pastel la alegere;</p> <p>171.comentează opera, evidențiind mijloacele artistice folosite la realizarea conținutului de idei;</p> <p>172.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele sale; conținutul, tema, ideea, personajele poveștii;</p> <p>173.evidențiază valoarea estetică, conceptuală a poveștii; elementele componente ale subiectului operei;</p> <p>174.citește, povestește conținutul operei;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>tu în opera literară. Subiectul operei literare.</p> <p>Lectură individuală. I. Creangă. "Soacra cu trei nurori"; "Povestea lui Stan Pățitul".</p> <p>Analogii în artă. Muzică. G. Mustea, cantata "Soacra".</p> <p>Mihai EMINESCU "Călin". Note umoristice și ironice. Rolul alegoriei și al paralelismului poetic. Valori eti-co-estetice în operă. Citirea expresivă a poeziilor lirice.</p> <p>Teoria literaturii. Metafora. Epitetul metaforic. Lectură individuală. M. Eminescu. "Făt – Frumos din tei".</p> <p>Paralelism literar. A. Ciocanu. "Întoarcerea lui Călin".</p>	<p>175.caracterizează trăsăturile de caracter ale eroilor (D. Prepeleac), expunându-și opiniile;</p> <p>176.cunoaște scurte date biografice despre autor și operele acestuia; determină rolul ironiei, umorului, alegoriei; motivele de basm în fragment;</p> <p>177.caracterizează eroii;</p> <p>178.vorbește despre valorile etico-estetice în poezie;</p> <p>179.determină și cunoaște metafora, epitetul metaforic;</p> <p>180.precizează conceptul filozofic al lui M. Eminescu – lumea de mit, expunându-și părerea;</p> <p>181.recită expresiv un fragment din poem;</p>
22	<p>LITERATURA Sec. XX</p>	
2	<p>Vasile LEVIȚCHI "Cuvânt pentru Luceafăr". Omagierea și proslăvirea marelui Eminescu. Conținutul de idei al poeziei.</p> <p>Teoria literaturii. Epitetul</p>	<p>182.cunoaște date biografice despre scriitor;</p> <p>183.determină conținutul de idei și mijloacele artistice;</p> <p>184.demonstrează că poezia</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
5	<p>(repetare).</p> <p>Lectură individuală. V. Levițchi. “În împărăția Poetului”; “Odă lui Harap – Alb”.</p> <p>Paralelism literar. G. Vieru. “Legămînt”; D.Matcovschi. “Eminescu”.</p> <p>Tema Marelui Război. Motivul sacrificiului în operele scriitorilor moldoveni I.Vatamanu, G. Meniuc</p> <p>Ion VATAMANU “Mama”. Rolul repetiției și al dialogului imaginat în exprimarea sentimentelor și sacrificiilor materne. Mesajul umanist al opereii. Citirea expresivă a poeziilor în proză. Teoria literaturii. Poezia în proză. Lectură individuală. I. Vatamanu. “Viața”. Paralelism literar. Gr. Vieru. “Război”; “Cămașele”; O.Berdnic. “Mama”. Analogii în artă. Arta plastică. M. Ivasiuc, tabloul “Mama”. Muzică. D. Șostakovici, simfonia a șaptea.</p> <p>George MENIUC “Scripca prietenului meu”. Subiectul povestirii. Mijloace artistice de evocare a chipului lui Filipaș și al</p>	<p>este un omagiu adus operei eminesciene;</p> <p>185.își exprimă dragostea față de marele poet;</p> <p>186.recită și citește expresiv poezia;</p> <p>187.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele acestuia; conținutul poeziei; noțiunea de poezie în proză;</p> <p>188.determină rolul mijloacelor artistice în exprimarea sentimentelor și sacrificiilor mamei; tema; ideea operei exprimîndu-și atitudinea;</p> <p>189.recită un fragment din operă;</p> <p>190.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele acestuia; conținutul povestirii, eroii; noțiunile</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
5	<p>mamei: peisajul polifonic, portretul, descrierea interiorului, dialogul, monologul, detaliul artistic. Rolul personajului-narator.</p> <p>Teoria literaturii. Naratiunea (repetare). Descrierea.</p> <p>Lectură individuală. G. Meniuc. “Ultimul vagon” (povestiri la alegere).</p> <p>Paralelism literar. P. Zadnipru. “Tabloul fără colț”, P. Cruceniuc. “De mai țin eu arma încărcată”; A. Cibotaru. “Fiți cu ochii în patru”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. A. Plastov. “A trecut fascistul”.</p> <p>Taina muncii și a creației în opera lui I. Druță.</p> <p>Ion DRUȚĂ</p> <p>“Sania”.</p> <p>Ideea dăruirii totale pentru atingerea perfecțiunii în artă. Motivul sacrificiului, conflictul psihologic al nuvelei.</p> <p>Teoria literaturii. Portretul literar (repetare).</p> <p>Lectură individuală. I. Druță. “Dor de oameni”.</p> <p>Paralelism literar. N. Labiș “Meșterul”.</p> <p>“Odihna”. Nuvela – odă dedicată omului muncii. Chipul mătușii de la Nădușita. Semnificația titlului.</p> <p>Teoria literaturii. Nuvela .</p> <p>Lectură individuală. I. Druță. “Horodiște”, “Rubanca”.</p>	<p>de teorie literară;</p> <p>191.determină mijloacele de evocare a eroilor operei; tema ideea;</p> <p>192.caracterizează eroii expunându-și părerea;</p> <p>193.povestește conținutul, alcătuiește planul desfășurat al povestirii;</p> <p>194.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele sale; conținutul, eroii nuvelor; determină tema, ideea, motivele operelor;</p> <p>195.caracterizează eroii principali;</p> <p>196.comentează semnificația titlului nuvelei “Odihna”;</p> <p>197.citește, povestește conținutul operelor;</p> <p>198.își expune părerea despre frumusețea relațiilor umane;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>Paralelism literar. B. Istru. "Laudă mîinilor"; G. Vieru. "Către plugar"; P. Tîcina. "Cîntecul tractoristei".</p> <p>Grigore VIERU</p> <p>"Casa părintească". Meditații lirice privind sentimentul casei și al meleagului. Gradația zbuciumului sufletesc. Compoziția inelară a poeziei.</p> <p>Teoria literaturii. Structura inelară a poeziei.</p> <p>Lectură individuală. Gr. Vieru. "Mamei".</p> <p>Paralelism literar. A. Dovjenko. "Mama".</p> <p>Analogii în artă. Artă plastică. C. Bilocur, tabloul "Pămînt natal".</p>	<p>199.cunoaște date biografice despre poet;</p> <p>200.determină conținutul de idei; meditează asupra sentimentelor pe care le nutrește eroul liric față de casa părintească, meleag; recită poezia;</p> <p>201. își exprimă părerea personală față de mesajul operei;</p> <p>202.urmărește gradația zbuciumului sufletesc;</p>
3	<p>Mihail CIBOTARU</p> <p>"Cîntec fără nume". Subiectul povestirii. Dramatismul situației descrise. Portretul psihologic al personajului principal. Mesajul etic și umanist al povestirii.</p> <p>Teoria literaturii. Detaliul artistic (repetare).</p> <p>Lectură individuală. M. Cibotaru. "Lupul".</p> <p>Paralelism literar. V. Koroilenko. "Muzicantul orb"; G.Dimitriu. "Sonata lunii".</p> <p>Analogii în artă. Muzică. "Sonata lunii" de L.V. Beethoven.</p>	<p>203.cunoaște scurte date biografice despre autor, operele acestuia; conținutul; tema; ideea; eroii operei;</p> <p>204.caracterizează eroii; determină ideea operei;</p> <p>205.își expune părerea;</p> <p>206.citește, povestește conținutul;</p>
4	<p>Genul satiric în creația lui</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
1	<p>P. Cărare și A. Marinat.</p> <p>Petru CĂRARE “Codru civilizată”. Acțiuni și detalii de factură umoristică și satirică. Poanta poeziei. Semnificația titlului. Desenul oral al poeziei. Teoria literaturii. Poezia satirică. Lectură individuală. P. Cărare. “Epigrame”. “Pompierii”. Ridiculizarea activității personajelor schițate. Deprinderi de citire expresivă a operelor satirice. Teoria literaturii. Satira. Lectură individuală. P. Cărare. “Între patru ochi”.</p> <p>Literatura plaiului natal</p> <p>Alexei MARINAT “Sărituri fără prăjină”. Comicul de limbaj, de situație. Critica aspectelor de viață ale satului. Teoria literaturii. Proza umoristică. Lectură individuală. A. Marinat. “Drob de sare”.</p> <p>DIN LITERATURA ROMÂNĂ <i>(o operă la alegere)</i></p> <p>Ion Luca</p>	<p>207. cunoaște scurte date biografice despre autori, operele lor; conținutul operelor satirice și noțiuni de proză umoristică; concretizează modalitatea de ridicularizare a metehnelor omenești;</p> <p>208. își exprimă argumentat părerea față de acțiunile eroilor;</p> <p>209. povestește conținutul textelor;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p style="text-align: center;">CARAGIALE</p> <p>“D-I Goe”. Comic de limbaj și filon satiric – procedee de reflectare în schiță a imaginii moravurilor familiei burgheze din sec. XIX.</p> <p><i>Teoria literaturii.</i> Schița.</p> <p><i>Lectură individuală.</i> I. L. Caragiale. “Bacalaureat”.</p> <p style="text-align: center;">Nicolae LABIȘ</p> <p>“Scrisoare mamei”.</p> <p>Evocarea prin detalii sugestive a datinilor de Anul Nou. Atmosfera de basm a poeziei. Funcția mijloacelor poetice: tropii, repetiția, anafora, enumerația. Chipul mamei și mesajul etic al poeziei.</p> <p><i>Teoria literaturii.</i> Metonimia.</p> <p><i>Lectură individuală.</i> N. Labiș. “Puiul de cerb”.</p>	<p>210.cunoaște scurte date biografice despre unul din autori, opera acestuia; conținutul schiței;</p> <p>211.determină procedeele de reflectare a moravurilor familiei burgheze din sec. XIX; caracterizează eroii, expunându-și părerea personală;</p> <p>212.citește expresiv;</p> <p>213. povestește rezumativ conținutul schiței;</p> <p>214.comentează poezia;</p>
19 3	<p style="text-align: center;">LITERATURA UNIVERSALĂ</p> <p>Epica populară europeană</p> <p>“Balada despre Robin Gude” – expunere a baladelor străvechi engleze din evul mediu. Chipul lui Robin Gude – întruchiparea speranței poporului într-un erou luptător și apărător. Îmbinarea comicului și tragicului în balada engleză.</p> <p><i>Teoria literaturii.</i> Balada populară.</p>	<p>215.cunoaște conținutul baladei, tema, ideea; noțiuni de baladă, personajele; noțiuni de teorie literară;</p> <p>216.caracterizează eroul principal, expunându-și părerea;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>Lectură individuală. Epica eroică a lumii.</p> <p style="text-align: center;">POEZIA (Sec. XVIII-XIX)</p> <p style="text-align: center;">Robert BERNES (1759-1796), poet scoțian. (o operă la alegere) “Sărăcie onestă”. Concepțiile poporului despre dreptate și cinste. Măiestria artistică, expresivitatea și limbajul poetic, inspirația folclorică și cunoașterea vieții de toate zilele.</p> <p>Lectură individuală. R. Bernes. “Fata disculță”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. V. Favorskii, ilustrarea poeziei “ Fata disculță”.</p> <p>“Djon Bob de grîu”. Reinterpretarea genului baladesc. Tradiții ale poporului scoțian în operă, începutul umoristic al ei. Proslăvirea “sentimentelor naturale” omenești. Elemente ale sentimentalismului în poezie.</p>	<p>217.cunoaște scurte date biografice despre autor, opera acestuia;</p> <p>218.conținutul, tema, ideile, tropii folosiți de autor; noțiuni de teorie literară;</p> <p>219.comentează poezia;</p> <p>220. expune părerea;</p> <p>221.determină conceptul autorului despre dreptate, cinste; inspirația folclorică a poetului la realizarea operei;</p> <p>222.elementele sentimentalismului; tropii;</p>
2	<p style="text-align: center;">Jorj Noil BYRON (1788-1824).</p> <p>“Doresc să fiu copil liber”; ”Cîntecul soldaților greci” (o operă la alegere). “Doresc să fiu copil</p>	<p>223.cunoaște scurte date biografice despre autor, opera acestuia;</p> <p>224. determină tema, ideea</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>liber". Eroul liric și sentimentul răzvrătirii, disperării prezente în sufletul lui. Elemente ale romantismului în operă.</p> <p>"Cîntecul soldaților greci". Imn în numele biruinței. Comentariile autorului la operă, referitoare la spusele poetului grec Ricea, " care se stăruia să construiască o Grece revoluționară, dar a suferit eșec".</p> <p>Teoria literaturii. Romantismul.</p> <p>Lectură individuală. J. Byron. "Prometeu".</p> <p>Paralelism literar. V. Scott. "Aivengo".</p> <p>Mihail Iurievici LERMONTOV (1814-1841), poet rus. "Nourii", "Cînd cîmpul galben...", "Pînza pe corabie" . Singurătatea, dorul de patrie a poetului exilat. Comparația – baza construcției poeziei. Durerea despărțirii de patrie. Particularitățile intonației.</p> <p>"Cînd cîmpul galben..."</p> <p>Versuri pătrunzătoare despre frumusețea și armonia naturii. Unitatea muzical-ritmică a poeziei; expresivitatea și semnificația ta-blourilor poetice, lirismul profund.</p> <p>Lectură individuală. M. Lermontov. " Moartea poetului".</p> <p>Teoria literaturii. Rima.</p>	<p>operelor studiate; concepția, poziția autorului; tropii;</p> <p>225.argumentează poziția personală;</p> <p>226.cunoaște date biografice despre poet; opera acestuia; conținutul; ideile; tropii folosiți de autor; noțiuni de teorie literară;</p> <p>227.comentează poeziile;</p> <p>228.își expune părerea;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>Piciorul metric.</p> <p style="text-align: center;">PROZA (Sec. XIX-XX)</p> <p style="text-align: center;">Edgar POE (1809-1889), scriitor romantic-clasic american ”Broscuța”.</p> <p>Grija față de omul umilit și obijduit, problema dreptății și nedreptății. Demnitatea, umanismul celor doi prieteni.</p> <p style="text-align: center;">Lectură individuală. E. Poe. “Cărăbușul de aur”.</p> <p style="text-align: center;">Paralelism literar. L. Pirandello. “Broasca”.</p>	<p>229.cunoaște date biografice despre scriitor; opera acestuia; conținutul; tema; ideea operei; eroii;</p> <p>230.comentează opera și își expune părerea;</p>
3	<p style="text-align: center;">O’ HENRI (Wiliam Sidni PORTER) (1862-1910), scriitor american.</p> <p style="text-align: center;">“Darurile ursitoarelor”.</p> <p>Semnificația titlului. Motive biblice și viața reală a tinerei perechi.</p> <p>Puterea dragostei și sacrificiul în numele celor apropiați. “Povestea de Crăciun” a soartei lor. Originalitatea subiectului povestirii.</p> <p style="text-align: center;">Teoria literaturii. Narațiunea.</p> <p style="text-align: center;">Lectură individuală. O’ Henri. “Ultima frunză”.</p>	<p>231.cunoaște scurte date biografice despre autor; conținutul operei, eroii, tema, ideea; noțiunile de teorie literară; caracterizează eroii;</p> <p>232.își expune părerea;</p> <p>233.determină mijloacele artistice și rolul lor în operă;</p>
3	<p style="text-align: center;">Aleksei Maksimovici GORKII (1868–1936), scriitor rus, întemeietorul realismului so-</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p>cialist.</p> <p>“Copilăria” (citirea și comentarea unor capitole la alegerea profesorului).</p> <p>Caracterul autobiografic al operei. Curiozitatea eroului principal. Rolul bunicii în formarea calităților morale ale lui Aleksei. Particularitățile subiectului nuvelei.</p> <p>Teoria literaturii. Nuvela.</p>	<p>234.cunoaște scurte date biografice despre scriitor, activitatea literară; compoziția nuvelei;conținutul capitolelor comentate;</p> <p>235.povestește conținutul;</p> <p>236. expune părerea despre cele relatate în text; determină tema; ideea nuvelei;</p> <p>237. caracterizează eroii principali; construiește planuri desfășurate.</p>

Repartizarea orelor

- Studierea operelor – 59 ore (4 ore disponibile).
- Lucrări de control – 2 ore (1 oră pentru literatura universală).
- Comunicarea orală și scrisă – 6 ore.
- Lectură individuală – 2 ore (1 oră pentru literatura universală).
- Repetare la sfârșit de an – 1 oră.

Pentru memorizare

- V. Alecsandri. (un pastel la alegere).
- M. Eminescu. “Călin” (fragment).
- I. Vatamanu. “Mama”(fragment).
- V. Levițchi. “Cuvînt pentru Luceafăr”.
- G. Vieru. “Casa părintească”.
- M. Lermontov. (o poezie la alegere).

Comunicarea orală și scrisă

- Citirea (cu voce și în gînd) a textelor literare, recitarea expresivă.
- Repovestirea amănunțită, selectivă, succintă a operelor studiate.
- Răspuns desfășurat la o întrebare (scris).
- Caracterizarea personajelor literare (scris).
- Planul simplu, dezvoltat, din citate al propriei comunicări orale și scrise.
- Comentariu analitic al unei opere în proză, în versuri (scris).
- Rezumatul operelor literare.
- Povestiri despre participanți la evenimentele social-istorice.
- Narațiuni în baza unui subiect cu începutul sau sfârșitul dat (scris).

Clasa a 8-a

(2 ore pe săptămână; în total – 70 ore,
din care 4 ore disponibile)

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
1	INTRODUCERE Expunerea artistică a evenimentelor obștești, a vieții spirituale a poporului în literatura moldovenească.	Elevul: 238. cunoaște mijloacele de expunere artistică a vieții spirituale a poporului, a evenimentelor obștești în literatură;
3	CREAȚIA POPULARĂ ORALĂ <i>Cîntece istorice. “Cîntecul lui Ștefan – Vodă”, “Cîntec despre Bogdan Hmelnițkii”.</i> Evocarea în imagini artistice a evenimentelor și fi-gurilor istorice în cîntecele istorice. Teoria literaturii. Cîntecul istoric. Cîntecul revoluționar. “Tatarbunar”. Protestul poporului împotriva asupririi nemiloase. Bărbăția și dîrzenia oamenilor muncii în lupta pentru libertate. Teoria literaturii. Cîntecul revoluționar. <i>Cîntece despre viața din trecut. “Cîntecul săracului”.</i> Viața grea a moldovenilor și dorința de răzbunare. Teoria literaturii. Doina-specie literară. Bucuria și optimismul, dragostea față de patrie, munca liberă, modul de viață nou – temele cîntecelor noi.	239. cunoaște trăsăturile specifice cîntecului popular, clasificarea lor; face caracteristica lor ca specie literară; 240.determină mijloacele artistice ce au contribuit la realizarea mesajului; noțiunea despre cîntec istoric, revoluționar, doină; 241.citește expresiv; 242.răspunde la întrebări argumentat; expune părerea personală;
	DIN LITERATURA CLASICĂ Critica metehnelor omenești: lăcomia, fățarnicia, lingușirea în fabule	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
13 4	<p style="text-align: center;">Gheorghe ASACHI</p> <p>“Momița la bal masche”. Critica cosmopolitismului mării boierimi. Lipsa de cea mai elementară demnitate omenească a reprezentanților clasei dominante și superioritatea muncitorului intelectual. Morala fabulei. Aprofundarea deprinderilor de citire expresivă a fabulelor. Teoria literaturii. Arhaismele (repetare). Lectură individuală. G. Asachi. “Albina și trântorul”.</p> <p style="text-align: center;">Alexandru DONICI</p> <p>“Vulpea și bursucul”. Modalități de exprimare a atitudinii scriitorului față de personajele fabulei. Citirea dialogată. Teoria literaturii. Fabula (repetare). Lectură individuală. A. Donici. “Leul la vînat”. Paralelism literar. Fedru. “Vulpea și ciocîrlia”; G. Alexandrescu. “Lupul moralist”.</p> <p style="text-align: center;">Vasile ALECSANDRI</p> <p>“Concertul în luncă”. Atmosfera feerică, de basm în pastel. Compoziția. Particularități poetice. Surse emotive, valori etice ale pastelului. Teoria literaturii. Contrastul (repetare). Enumerația. Lectură individuală. V. Alecsandri. “Serile de la Mircești”.</p>	<p>243.cunoaște scurte date biografice despre autor; operele lui; noțiuni despre fabulă; arhaisme; alegorie; conținutul de idei al operei;</p> <p>244.determină gândul principal al fabulei; morala, expune părerea personală față de cele relatate de autor;</p> <p>245.citește expresiv fabula;</p> <p>246. cunoaște scurte date biografice despre autor; opera lui; noțiuni despre fabulă; arhaisme; conținutul de idei și personajele; caracterizează eroii exprimîndu-și părerea;</p> <p>247.determină modalitățile de exprimare a atitudinii scriitorului față de personajele fabulei;</p> <p>248. citește expresiv fabula și o recită;</p> <p>249. cunoaște scurte date biografice despre V. Alecsandri, opera lui; noțiunile de teorie literară, compoziția pastelului;</p> <p>250.determină modalitățile de exprimare a atmosferei feerice de</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>Paralelism literar. V. Teleucă. “Cîntec de toamnă”; “Primăvara”.</p> <p>Analogii în artă. Muzică. M. Scoric. Cantata pentru cor și orchestră “Primăvara”.</p> <p>Tema generației pierdute în opera lui M. Eminescu “Junii corupți”. Satirizarea moralei tineretului burghez corupt și parazit. Meditații asupra sensului vieții și apelul la luptă împotriva relelor morale și sociale.</p> <p>Teoria literaturii. Diatriba.</p> <p>Lectură individuală. M. Eminescu. “Ai noștri tineri”.</p>	<p>basm în pastel; poanta; valorile etice ale pastelului;</p> <p>251. recită, citește expresiv pastelul;</p> <p>252. cunoaște scurte date biografice despre autor; activitatea literară; conținutul de idei al poeziei; tema; ideea; mijloacele de realizare; noțiunile de teorie literară;</p> <p>253. citește expresiv;</p>
3	<p>Ion CREANGĂ</p> <p>“Ivan Turbinca”. Variante ale poveștii în folclorul altor popoare. Personajul central – întruchiparea binelui. Prezența umorului, ironiei, sarcasmului. Deprinderi de înscenare a operelor în proză.</p> <p>Teoria literaturii. Subiectul operei literare (aprofundare). Sarcasmul.</p> <p>Lectură individuală. I. Creangă. “Acul și barosul”; “Cinci pîini”.</p> <p>Paralelism literar. “Soldatul și moartea” (poveste rusă).</p>	<p>254. determină tema, ideea, evidențiind mijloacele de expunere;</p> <p>255. participă în cadrul discuțiilor, își argumentează părerea;</p> <p>256. cunoaște date biografice despre autor, activitatea literară, conținutul de idei al poveștii; eroii; tema; ideea; variante ale poveștii în folclorul altor popoare;</p> <p>257. caracterizează eroii;</p> <p>258. își expune părerea;</p> <p>259. determină rolul umorului, ironiei, sarcasmului în desfășurarea acțiunii poveștii;</p>
3	<p>Analogii în artă. Arta plastică. I. Bogdesco, ilustrații la povestea “Ivan Turbinca”.</p> <p>Cinema. Nuvela cinematografică “Se caută un paznic”, scen. V. Ioviță.</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
19	<p align="center">DIN LITERATURA SEC. XX</p> <p>Tema internaționalismului – motiv călăuzitor în relațiile de prietenie între popoare</p> <p align="center">Literatura plaiului natal.</p> <p align="center">Petre DARIENCO “Bună ziua, Ucraina”. Idea înfrățirii dintre mol-doveni și ucraineni în poezie. Rolul mijloacelor artistice la crearea atmosferei prietenești. Mesajul poeziei. Teoria literaturii. Piciorul metric bisilabic (repetare). Lectură individuală. P. Darienco. “Versuri”. Analogii în artă. Muzică. A. Bilaș. “Să iubiți Ucraina”.</p>	<p>260.cunoaște scurte date biografice despre scriitor, activitatea literară; noțiunile de teorie literară;</p> <p>261. determină tema, ideea, mijloacele de realizare a lor; mesajul operei.</p> <p>262.citește expresiv;</p> <p>263. comentează expunându-și părerea;</p> <p>264.recită poezia;</p>
2	<p align="center">Valoarea neprețuită a existenței umane – pâinea – în operele scriitorilor moldoveni</p> <p align="center">Aureliu BUSUIOC</p> <p>“Pâine”. Rolul pînii în viața omului. Ideea poeziei: pâinea – viață pe pământ. Teoria literaturii. Distihul. Lectură individuală. A. Busuioc. “Cuvîntul”. Paralelism literar. B.Istru. “Laudă mîinilor”; “Iau bobul de grîu în palme”; B. Oliinik. “În apărarea pînii”. Analogii în artă. Arta plastică. I. Vieru, tabloul “Pâinea”.</p>	<p>265.cunoaște scurte date biografice despre autori și activitatea lor literară; noțiuni de teorie literară;</p> <p>266. tema; ideea operelor literare;</p> <p>267.determină motive comune în poeziile și urăturile moldovenești;</p> <p>268.își expune părerea despre rolul</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
4	<p style="text-align: center;">Liviu DAMIAN</p> <p>“Pâinea”. Elogierea trudei plugarului. Rolul pînii în istoria omenirii. Îndemnul scriitorului de a respecta înaltele valori etice ale poporului. Motive comune în poeziile și urăturile moldovenești.</p> <p>Teoria literaturii. Opera publicistică.</p> <p>Lectură individuală. I. Chilaru. “Închinare pînii”.</p> <p>Paralelism literar. G. Vodă. “Grîu”; M. G. Cibotaru. “Unde-i pîinea de la iepuri?”</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică. I. Vieru. “Noapte de vară”.</p> <p>Muzică. “Fața pînii”, muz. I. Sadovnic, ver. I. Hadîrcă.</p> <p style="text-align: center;">Tema recunoștinței și a eternei amintiri despre eroii MRPAP în operele scriitorilor moldoveni</p> <p style="text-align: center;">Arhip CIBOTARU</p> <p>“Cizmarul”. Mesajul de pace al poeziei, caracterul ei emoțional. Ima-gini plastice. Particularități de versificație.</p> <p>Teoria literaturii. Metonimia.</p> <p>Lectură individuală. A. Cibotaru. “Nu cumpărați copiilor pistoale”.</p> <p>Paralelism literar. I. Hadîrcă. “Veteranul”; P. Zadnipru. “A fost război”.</p>	<p>pînii în viața omenirii; 269.recită un fragment din “Pîinea” de L. Damian;</p> <p>270. cunoaște scurte date biografice despre scriitori și activitatea lor literară; noțiunile de teorie literară; tema; ideea operelor studiate;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>Analogii în artă. Arta plastică. L. Dubinovski. “Memorialul din Chișinău”.</p> <p>Muzică. “Recviem”, muz. D. Kabalevskii, vers. R. Rojdestvenskii.</p> <p style="text-align: center;">Andrei LUPAN</p> <p>“Luceafăr”. Cinstirea memoriei eroilor căzuți în Marele Război. Imagini sugestive în poezie.</p> <p>Teoria literaturii. Distihul. Elegia.</p> <p>Lectură individuală: A. Lupan. “Cântec de leagăn”.</p> <p>Paralelism literar. P. Dudnic. “Neuitare”; A. Codru. “Băieți, la o parte că tata vă ară”; L. Damian. “Soldatul necunoscut”.</p> <p>“Plecarea”. “Plecarea” – reinterpretație artistică a valorilor operei. Mesajul etic al poeziei.</p> <p>Teoria literaturii. Inversiunea.</p> <p>Lectură individuală: A. Lupan. “Mea culpa”.</p> <p style="text-align: center;">Tema relațiilor între generații în operele scriitorilor moldoveni</p> <p style="text-align: center;">Vasile ROMANCIUC</p> <p>“Marii bărbați”. Îndemnul de a cunoaște trecutul, istoria. Ideea legăturii între generații. Valori etice și surse emotive ale poeziei.</p> <p>Teoria literaturii. Metafora</p>	<p>271.determină mesajul operelor; actualitatea ideilor expuse; mijloacele artistice folosite de autori la realizarea temei;</p> <p>272.citește expresiv;</p> <p>273.își expune părerea;</p> <p>274.recită, citește expresiv poezia “Luceafăr” (A. Lupan);</p> <p>275.cunoaște date biografice despre autor; noțiuni de teorie literară; evidențiază rolul operei crengiene;</p> <p>276. își expune părerea;</p> <p>277.selectează mijloacele artistice care au contribuit la realizarea temei;</p> <p>278.citește, recită expresiv poezia;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
2	<p>(repetare).</p> <p>Lectură individuală. V. Romanciuc. “Cantemir”; “Asachi”; “Noapte bună, bătrînule bard”; “De parcă te ascultă Eminescu”; “Împărații lui Ion Creangă”; “Cartea lui Alexei Mateevici”.</p> <p>Grigore VIERU</p> <p>“Legămînt”.</p> <p>Dragostea și recunoștința poetului față de marele Eminescu. Surse emotive ale poeziei. Valori etice.</p> <p>Lectură individuală. Gr. Vieru. “Dor de mamă”.</p> <p>Paralelism literar. A. Pușkin. “Eu monument mi-am înălțat”; M.Eminescu. “ Mai am un singur dor”; T. Șevcenko. “Testament”.</p>	<p>279.cunoaște scurte date biografice despre scriitori și activitatea lor literară; noțiunile de teorie literară;</p> <p>280.determină tema; ideea; valoarele etice ale operei; tropii. comentează operele argumentîndu-și părerile;</p> <p>281.recită poezia “Legămînt” (Gr. Vieru);</p> <p>282.selectează tropii;</p> <p>283.citește expresiv poeziile;</p>
4	<p>Tema relațiilor umane.</p> <p>ION DRUȚĂ</p> <p>“Dor de oameni”.</p> <p>Problema necesității vitale a omului de a se afla între oameni, în colectivitate. Dorul firesc de oameni, legătura organică cu satul, cu viața ce pulsează – idei surprinse în monologul eroului central.</p> <p>Teoria literaturii. Monologul interior.Nuvela.</p> <p>Lectura individuală. I. Druță. “Pădureanca”.</p> <p>DIN LITERATURA ROMÂNĂ</p>	<p>284.cunoaște informații biografice despre scriitor și activitatea lui literară;</p> <p>285. conținutul operei; personajele;</p> <p>286.determină tema și ideea nuvelei; caracterizează personajele;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p style="text-align: center;">Mihail SADOVEANU</p> <p style="text-align: center;">“În pădurea Petrișorului”.</p> <p>Evocarea artistică a locurilor pitorești. Decorul fantastic al naturii. Caracterul și faptele personajelor.</p> <p>Teoria literaturii. Evocarea.</p> <p>Lectură individuală. M. Sadoveanu. “Nada Florilor”.</p> <p>Paralelism literar. N. Labiș. “Moartea căprioarei”;</p> <p>Em. Gîrleanu. “Căprioara”.</p> <p>Analogii în artă. Arta plastică.</p> <p>I.Vieru, tabloul “Pădurea din Căprioara”.</p> <p style="text-align: center;">LITERATURA UNIVERSALĂ</p> <p style="text-align: center;">LITERATURA UNIVERSALĂ VECHE.</p> <p style="text-align: center;">Șota RUSTAVELI</p> <p>(sf. sec. al XII-lea-încep. sec. al XIII-lea), poet gruzin.</p> <p style="text-align: center;">“Voinicul în piele de tigru”.</p> <p>Umanismul patetic al poemului, credința autorului în biruința binelui asupra răului. Proslăvirea prieteniei între oameni. Varietatea genurilor, aforismul poemului.</p> <p>Teoria literaturii. Poemul epic.</p> <p>Paralelism literar. Alișer Navoi. “Farhad și Șirin”.</p> <p style="text-align: center;">LITERATURA UNIVERSALĂ (Secolele XVII, XIX, XX)</p> <p style="text-align: center;">RENAȘTEREA</p>	<p>287.citește, povestește conținutul după planul din citate întocmit;</p> <p>288.cunoaște date biografice despre scriitor, opera acestuia;</p> <p>289.caracterizează personajele;</p> <p>290. expune părerea personală;</p> <p>291. determină mijloacele artistice de expunere;</p> <p>292.citește, povestește, alcătuieste planul simplu și compus;</p>
1		

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
19	<p style="text-align: center;">William SHAKESPEARE (1564-1616), poet, dramaturg englez al epocii Renașterii. “Romeo și Julieta” Popularitatea universală a tragediei. Dragostea a doi tineri și conflictul dintre două familii. Montarea poemului pe scenele teatrelor lumii. Re- producerea subiectului prin intermediul artelor (balet, film). Teoria literaturii. Genul dramatic. Tragedia. Lectură individuală. W. Shakespeare. “Noaptea a douăsprezecea”. Analogii în artă. Muzică. Ș. Guno. “Romeo și Julieta”. Cinema. Filmul artistic “Romeo și Julieta”.</p> <p style="text-align: center;">Prosper MERIME (1803–1870), scriitor renumit francez, reprezentant al realismului critic, maestru creator al nuvelei psihologice cu subiect dinamic captivant. “Karmen”. Însemnătatea universală a operei. Motive ce și-au găsit răsunet în lume. Fabula și subiectul. Eroii operei. Sentimente și patimi. Caracter contradictoriu ce aduce la pieire. Finalul tragic. “Karmen”- operă romantică. Lectură individuală. P. Merime. “Mateo Fali-kone”.</p> <p style="text-align: center;">REALISMUL</p>	<p>293.cunoaște scurte date biografice despre scriitor; compoziția, subiectul; tema; ideea poemului; noțiunile de teorie literară;</p> <p>294.determină varietatea genurilor, aforismele pe care le conține poemul;</p> <p>295.caracterizează eroii;</p> <p>296.își expune părerea personală;</p> <p>297.cunoaște scurte date biografice despre autor; compoziția, conținutul; tema; ideea; personajele tragediei; noțiunile de teorie literară;</p> <p>298.caracterizează eroii; își alătură părerea personală;</p> <p>299.determină mijloacele artistice de zugrăvire a imaginilor;</p> <p>300.recită un fragment;</p>
15	<p style="text-align: center;">Aleksandr Trifonovici TVARDOVSKII</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
4	<p>(1910–1971), poet rus. “Ție Ucraina”, “Vasilii Tiorkin” (capitolele: <i>“Reexpedierea”, “Decorația”, “Armonica”, “Doi soldați”, “Cine a împușcat”</i>).</p> <p>“Ție, Ucraina” Exprimarea stimei și dragostei față de Ucraina. Mesajul poeziei.</p> <p>“Vasilii Tiorkin”. Poporul – izvor de inspirație. Tiorkin – întruchiparea celor mai bune calități ale poporului: rezistența, bărbăția, tăria sufletească. Umorel – mijloc de a învinge războiul. Tiorkin în rîndurile eroilor populari și literari, reprezentînd veșnicia sufletului poporului.</p> <p>Teoria literaturii. Poemul. Lectură individuală. A. Tvardovckii. “Feciorului soldatului căzut”.</p> <p>Paralelism literar. K. Paustovskii. “Zăpada”.</p> <p style="text-align: center;">PROZA FILOZOFICĂ</p> <p style="text-align: center;">Antoine de SAINT-EXUPERY</p> <p>(1900-1944), remarcabil scriitor francez.</p> <p>“Micul prinț”. Poetica poveștii-alergie. Viziunea scriitorului despre sensul vieții omului, despre bine, dreptate, expuse în formă alegorică. Realul și fantasticul, textul și subiectul în operă.</p> <p>Lectură individuală. A. S. Exupery. “Zborul de noapte”.</p> <p>Analogii în artă. Artă plastică. A.S Exupery, ilustrații la “Micul prinț”.</p> <p>Muzică. M. Tariverdiev, cîn-tecul “Micul prinț”.</p> <p>Cinema. Filmul artistic “Micul prinț”</p>	<p>301.cunoaște date biografice despre scriitor și activitatea lui literară; conținutul; tema; ideea; personajele operei;</p> <p>302.caracterizează eroii;</p> <p>303.expune părerea personală;</p> <p>304. demonstrează elemente de romantism în operă;</p> <p>305.cunoaște scurte date biografice despre autor, activitatea lui literară; conținutul; tema; ideea; personajele operelor;</p> <p>306.caracterizează eroul principal din poem, exprimîndu-și și părerea;</p> <p>307.determină că opera studiată este poem;</p>
3		

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
4	(1967).	<p>308.cunoaște date biografice despre scriitor; conținutul operei; tema; ideea; personajele;</p> <p>309.caracterizează eroul principal evidențiind trăsăturile lui de caracter;</p> <p>310. determină apartenența poveștii la proza filozofică;</p> <p>311.expune părerea în legătură cu cele aflate din conținutul operei.</p>
4		

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală

Repartizarea orelor

Studierea operelor – 59 (4 ore disponibile).
 Lucrări de control – 2 ore (1 oră la literatura universală).
 Comunicarea orală și scrisă – 6 ore.
 Lectură individuală – 2 ore (1 oră la literatura universală).
 Repetare la sfârșit de an – 1 oră.

Pentru memorizare

L.Damian. “Pîinea” (*fragment*).
 A. Lupan. “Luceafăr”, “Plecarea”.
 P. Darienco. “Bună ziua, Ucraina!”.
 A. Donici. “Vulpea și bursucul”.
 V. Alecsandri. “Concertul în luncă”.
 G. Vieru. “Legămînt”.
 W. Shakespeare. “Romeo și Julieta” (*fragment*).

Comunicarea orală și scrisă

Citirea expresivă , cursivă a textelor propuse de profesor.
 Expunerea amănunțită a unor texte literare însoțite de însărcinări creatoare (scris).
 Comentariu desfășurat al unor opere studiate (scris).
 Caracterizarea (individuală, paralelă, în grup) a personajelor literare (scris).
 Planul simplu, dezvoltat, din citate al unor opere literare.
 Compunere – raționament (scris).
 Rezumat al unei opere literare.
 Referat pe baza unei surse literare.
 Recenzia unei cărți citite independent (scris).

Clasa a 9-a

(2 de ore pe săptămână; în total – 70 ore,
din care 4 ore disponibile)

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
1	<p>INTRODUCERE</p> <p>Literatura moldovenească – reflectare artistică a vieții poporului din cele mai vechi timpuri și pînă-n prezent. Apariția și evoluția literaturii moldovenești. Relația <i>literatura – viața</i> și importanța ei în progresul spiritual al fiecărui om și al întregii societăți.</p> <p>Teoria literaturii. Literatura artistică – aspect al conștiinței obștești și individuale.</p>	<p>Elevul:</p> <p>312. cunoaște premisele apariției literaturii moldovenești; relația <i>literatura-viața</i>;</p> <p>313. determină importanța ei în progresul spiritual al omului;</p>
2	<p>CREAȚIA POPULARĂ ORALĂ</p> <p>Epica populară. Balada populară. “Codreanu”.</p> <p>Tema luptei haiducilor împotriva turcilor și a exploataților locali. Năzuința lui Codreanu spre libertate și dreptate. Particularități ale subiectului: poziția autorului.</p> <p>Teoria literaturii. Genul epic. Balada populară. Narațiunea.</p>	<p>314. cunoaște noțiuni despre genul epic; baladă populară; conținutul baladei “Codreanu”;</p> <p>315. determină tema; ideea baladei; caracterizează eroii; evidențiază mijloacele de realizare;</p> <p>316. își argumentează părerile despre faptele haiducilor;</p>
7	<p>LITERATURA MOLDOVENEASCĂ VECHĂ</p> <p>Premisele apariției literaturii vechi moldovenești. Periodizarea literaturii. Importanța documentară, ideologică și artistică a literaturii vechi.</p> <p>Literatura moldovenească în limba slavă veche. Literatura religioasă. Activitatea lui G. Țamblak. Genuri ale literaturii vechi.</p> <p>Cronografia oficială moldo-slavonă (sec. XV–XVI). Letopisețele</p>	<p>317. cunoaște perioadele de dezvoltare a literaturii moldovenești; cronografia moldo-slavonă; primele traduceri în limba moldovenească; personalități de vază ale culturii</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
9	<p>lui Macarie, Eftimie și Azarie – panegirice la adresa domnitorilor.</p> <p>Literatura moldovenească din sec. XVII. Primele traduceri în limba moldovenească.</p> <p>Literatura religioasă din sec. XVII. Personalități de vază în literatura veche moldovenească. Contribuția lui Petru Movilă la consolidarea relațiilor culturale moldo-ucrainene.</p> <p>Varlaam. “Cazania”. Valoarea literară.</p> <p>Dosoftie. “Psaltirea în versuri”. Originalitatea versurilor. Dragostea de popor, de limba maternă.</p> <p>Teoria literaturii. Literatura artistică și literatura istoriografică.</p> <p style="text-align: center;">LITERATURA MOLDOVENEASCĂ DIN SEC. XVII-XVIII (ISTORIOGRAFIA)</p> <p style="text-align: center;">Grigore URECHE</p> <p style="text-align: center;">“Letopisețul Țării Moldovei”.</p> <p>Date biografice. “Letopisețul...” – model de limbă și literatură. Oglindirea unor pagini din istoria luptelor moldovenilor împotriva cotropitorilor străini.</p> <p style="text-align: center;">Miron COSTIN</p> <p style="text-align: center;">“Letopisețul Țării Moldovei”.</p> <p>Privire generală asupra activității. “Letopisețul...” (prezentare generală).</p> <p>Cronica lui M.Costin – izvor de inspirație pentru scriitorii din secolul al XIX – lea.</p> <p style="text-align: center;">Ion NECULCE</p> <p style="text-align: center;">“Letopisețul Țării Moldovei”.</p>	<p>moldovenești;</p> <p>318.demonstrează importanța cunoașterii literaturii vechi moldovenești, exprimându-și părerea;</p> <p>319.cunoaște date biografice despre cronicari și D. Cantemir; prezintă general letopisețele, subliniind importanța lor istorico-literară; no-</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
	<p>Privire generală asupra creației. “O samă de cuvinte” – prima culegere de le-gende istorice.</p> <p>Teoria literaturii. Elemente de literatură artistică.</p> <p>Relații interdisciplinare. “Letopisețul Kievean”.</p> <p>Dimitrie CANTEMIR</p> <p>“Descrierea Moldovei”.</p> <p>Personalitate multilaterală a culturii și literaturii moldovenești. Interesul scriitorului față de trecutul istoric al țării.</p> <p>Teoria literaturii. Umanismul.</p> <p>DIN LITERATURA Sec. XIX</p> <p>Gheorghe ASACHI</p> <p>“Elegie scrisă pe țintirimul unui sat”.</p> <p>Date biografice despre scriitor. Concepția scriitorului despre relațiile dintre oameni în societate, despre egalitate. Atitudinea autorului față de oamenii din popor. Elemente de sentimentalism în poezie.</p> <p>Teoria literaturii. Elegia. Iluminismul.</p> <p>Lectură individuală:</p> <p>G. Asachi. “Lumea”</p> <p>Paralelism literar. V. Ju-kovski. “Țintirimul satului ”.</p> <p>Alecu RUSSO</p> <p>“Poezia populară”.</p> <p>Scurtă caracterizare a vieții și activității literare. Vederile romantice</p>	<p>țiuni de teorie literară;</p> <p>320. recită un fragment din “Letopisețul Țării Moldovei” (G. Ureche); vorbind despre D. Cantemir, demonstrează aportul lui la prosperarea culturii, literaturii moldovenești, importanța activității literare a acestei personalități remarcabile;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
6	<p>ale scriitorului. Aprecierea folclorului ca izvor de cunoaștere a vieții poporului. Folclorul și opera (teoria și practica scriitorului).</p> <p>Teoria literaturii. Studiul literar.</p> <p>Lectură individuală. A. Russo. “Piatra teiului”.</p> <p style="text-align: center;">Costache NEGRUZZI</p> <p>“Istoria unei plăcinte”.</p> <p>“Scrisorile” – caracterul lor realist. Clasificarea tematică. Portretele satirice în “Istoria unei plăcinte”. Elemente ale portretului literar.</p> <p>Teoria literaturii. Genul epistolar. Clasicismul.</p> <p>Lectură individuală. C. Negruzzi. “Fiziologia provincialului”.</p> <p style="text-align: center;">DIN LITERATURA Sec. XX</p> <p style="text-align: center;">Tema valorilor spirituale în operele scriitorilor moldoveni</p> <p style="text-align: center;">Literatura plaiului natal</p> <p style="text-align: center;">Ariadna ȘALARI</p> <p>“Un om printre oameni”.</p> <p>Oamenii și sentimentele lor, valorile timpului și poziția individului – problemele povestirii. Tragismul soartei lui Mihail – tatăl, eroul principal. Sensuri emotive, valori etice ale operei.</p> <p>Lectură individuală. A. Șalari. “Neastîmpăr”.</p>	<p>321.cunoaște date biografice despre scriitor, concepțiile lui;</p> <p>322.citește expresiv poezia;</p> <p>323. cunoaște trăsăturile specifice elegiei, iluminismului;</p> <p>324.demonstrează tema, ideea;</p> <p>325.își exprimă părerea despre cele relatate de autor;</p> <p>326.recită elegia (un fragment);</p> <p>327.cunoaște date biografice despre A. Russo; opera li-terară;</p> <p>328.apreciază importanța studiului literar, argumentîndu-și părerea;</p> <p>329.cunoaște noțiuni generale despre studiul literar;</p> <p>330.cunoaște date biografice despre scriitor; conținutul povestirii; noțiuni generale despre genul epistolar și clasicism;</p> <p>331.caracterizează eroul principal exprimîndu-și părerea;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
13	<p style="text-align: center;">George MENIUC</p> <p>“Anton Horodincă”. Gîndurile scriitorului despre viață. Atmosfera binevoitoare a nuvelei. Mijloace de realizare a temei, ideii operei. Valori etice. Teoria literaturii. Nuvela (repetare).</p>	
4	<p style="text-align: center;">Elogiu limbii materne, bogăției și frumuseții ei în operele scriitorilor V. Teleucă și N. Costenco.</p> <p style="text-align: center;">Victor TELEUCĂ</p> <p>“O altă limbă mai frumoasă nu-i”. Elogiu limbii materne, bogăției și frumuseții ei, capacităților ei de materializare a faptelor mărețe ale omului și a înaltelor lui valori spirituale. Semnificația titlului. Teoria literaturii. Sensul simbolic al imaginilor. Lectură individuală. V. Teleucă. “Copiii”. Paralelism literar. B. Istru. “Graiul mamei”; A. Ciocanu. “Și-n cuvinte-i primăvara”; I. Bunin. “Cuvîntul”. Nicolae COSTENCO</p> <p>“Limba moldovenească”. Odă limbii moldovenești. Limba națională – tezaur al culturii spirituale a poporului moldovenesc. Structura artistică a poeziei. Mesajul operei. Teoria literaturii. Strofa. Lectură individuală. N. Costenco. “Stricătorilor de limbă”.</p>	<p>332.cunoaște informații biografice despre scriitori; operele lor; conținutul operelor studiate; tema, ideea, eroii;</p> <p>333.determină problemele abordate în opere;</p> <p>334.caracterizează eroii operelor;</p> <p>335. evidențiază mijloacele de realizare a mesajului operelor;</p> <p>336. își expune părerea despre faptele, acțiunile eroilor;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
4	<p>Paralelism literar. Gr. Vieru. “În limba ta”; P. Zadnipru. “În limba mea”.</p> <p>Petru CĂRARE “Cuvîntul buclucaș”. Stilul popular al poetului. Imaginea comică și ridicolă a eroului central. Trăsăturile dominante ale eroilor negativi angajați, naivi, incuți.</p> <p>Teoria literaturii. Poezia satirică. Umorul (repetare).</p> <p>Lectură individuală. N. Esinencu. “Cu mortul în spate”.</p> <p>Paralelism literar. Iacob Burghiu. “Soare în cîrjă”.</p> <p>DIN LITERATURA ROMÂNĂ</p> <p>Mihail SADOVEANU “Baltagul”. Informații biografice. Subiectul romanului. Caracterizarea personajului principal (Vitoria Lipan). Semnificația titlului.</p> <p>Teoria literaturii. Romanul.</p> <p>LITERATURA UNIVERSALĂ</p> <p>“Cîntec despre oastea lui Igor”. Cel mai de văză monument literar al evului mediu. Temeiul istoric al “Cîntecului...”. Lirismul în descrierea eroilor principali - Igor, Iaroslavna, Vsevolod. Compoziția, limbajul artistic al “Cîntecului...”. Legătura poemului cu folclorul.</p> <p>Teoria literaturii. Unitatea dintre conținutul și forma operei literare.</p>	<p>337.cunoaște date biografice despre scriitori; noțiunile de teorie literară; structura artistică a poeziei lor; ideea care reiese din conținut; mesajul operelor;</p> <p>338. determină tropii;</p> <p>339. își expune părerea la temă;</p> <p>340. recită poeziile;</p> <p>341.cunoaște date biografice despre scriitor; activitatea literară; noțiunile de teorie literară; conținutul operei;</p> <p>342. caracterizează eroii motivîndu-și părerea;</p> <p>343.citește expresiv;</p> <p>344.recită opera studiată;</p>
2		

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>Lectură individuală. D. Lihaciov. “Pământul rus”.</p> <p style="text-align: center;">RENAȘTEREA</p> <p style="text-align: center;">William SHAKESPEARE (1564–1616), dramaturg englez și poet. “Hamlet” (fragmente din tragedie la alegere). Legenda lui Hamlet din cronica dacă, cauzele conflictului tragic dintre Hamlet și realitate. Problemele elegiei, meditațiile penibile ale eroului despre dreptate, bine, cinste. Teoria literaturii. Tragedia – specie a genului dramatic. Lectură individuală. W. Shakespeare. “Regele Lir”. Paralelism literar. J. Goethe. “Faust”; M. Țvetaeva. “Dialogul lui Hamlet cu conștiința”.</p>	<p>345.cunoaște date biografice despre autor; conținutul romanului; 346.caracterizează eroul principal motivându-și părerea; 347.determină tema; ideea; personajele; asemănările romanului cu balada “Miorița”;</p> <p>348.cunoaște geneza “Cântului...”; conținutul lui; tema; ideea; personajele; compoziția; 349.caracterizează personajele; 350.își expune părerea la temă; 351.citește expresiv;</p>
17	<p style="text-align: center;">LITERATURA UNIVERSALĂ (Sec. XVII-XVIII)</p>	
2	<p style="text-align: center;">CLASICISMUL</p> <p style="text-align: center;">Moliere (Jean-Baptiste POQUELIN) (1622-1673), scriitor francez, dramaturg. “Burghezul gentilom”. Ridiculizarea pretențiilor neîntemeiate ale eroului central față de cultură și învățătură. Particularitățile intrigii comice și ale descrierii caracterelor în piesă. Motive ale</p>	

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
4	<p>clasicismului. Izvoarele folclorice ale operei lui Moliere.</p> <p>Teoria literaturii. Clasicismul.</p> <p>Comedia – specie a genului dramatic.</p> <p>Lectură individuală. Moliere. “Tartuful”.</p> <p>LITERATURA UNIVERSALĂ (Sec. al XIX-lea)</p> <p>ROMANTISMUL</p> <p>Jorj Noiel Gordon BYRON</p> <p>(1788–1824), poet romantic englez.</p> <p>„Pelerinajul lui Childe Harold” (cântul I,II)</p> <p>Dezamăgirea și singurătatea eroului. Motivul retragerii din realitate. Episoadele ce reprezintă lupta pentru libertate în poem.</p> <p>Teoria literaturii. Poemul romantic.</p> <p>Lectură individuală.</p> <p>L. N. G. Byron. „Prizonierul din Șilon”.</p> <p>Aleksandr Sergeevici PUȘKIN</p> <p>(1799-1837), scriitor rus. ”Evghenii Oneghin”</p> <p>Romanul – tezaur al culturii ruse. “Poezia vieții adevărate” – conținutul artistic al operei“. “Ciudatul” erou al romanului, firea neobișnuită, evoluția spirituală a caracterului personajului. Căutările lui Oneghin, sfârșitul tragic al vieții, cauzele. Tatiana – idealul etico-moral al poetului. Integritatea caracterului eroinei, măreția sufletului romantic, profunzimea și noblețea firii ei, sinceritatea sentimentelor. Frumusețea sufletească.</p>	<p>352.cunoaște date biografice despre scriitor; conținutul; tema; ideea; personajele tragediei; noțiunile de teorie literară;</p> <p>353.caracterizează eroii;</p> <p>354. își argumentează opiniile;</p> <p>355.cunoaște date biografice despre autor; conținutul; tema; ideea; personajele tragediei; noțiunile de teorie literară;</p> <p>356.caracterizează eroii;</p> <p>357.își argumentează opiniile;</p> <p>358.demonstrează apartenența operei la clasicism;</p>

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală
3	<p>Apropierea de viața populară, desăvârșirea morală a eroinei.</p> <p>Teoria literaturii. Realismul. Romantismul.</p> <p>Lectură individuală. A. S. Pușkin. "Mozart și Salieri".</p>	<p>359.cunoaște date biografice despre autor; conținutul; tema; ideea; personajele poemului; noțiunile de teorie literară;</p> <p>360.caracterizează eroii;</p> <p>361.determină atitudinea autorului față de eroi;</p> <p>362. își argumentează părerea referitor la lupta pentru libertate în poem;</p> <p>363.cunoaște date biografice despre autor; conținutul, tema, ideea, personajele poemului; noțiunile de teorie literară;</p> <p>364.caracterizează eroii;</p> <p>365. determină atitudinea autorului față de eroi;</p> <p>366.își argumentează părerile;</p> <p>367.recită un fragment din roman.</p>
4		

Ore	Conținutul materiei de studiu	Cerințele actuale față de nivelul instruirii elevilor în școala medie generală

Repartizarea orelor

Studierea operelor – 59 ore (4 ore disponibile).
 Lucrări de control – 2 ore (1 oră la literatura universală).
 Comunicarea orală și scrisă – 6 ore.
 Lectură individuală – 2 ore (1 oră la literatura universală).
 Repetare la sfârșit de an – 1 oră.

Pentru memorizare

G. Ureche. fragment din “Letopisețul Țării Moldovei” (portretul lui Ștefan cel Mare).
G. Asachi. “Elegie scrisă pe țintirimul unui sat” (fragment).

V. *Teleucă*. “ O altă limbă mai frumoasă nu-i”.
N. *Costenco*. “Limba moldovenească”.
P. *Cărare*. “Cuvîntul buclucaș”.
A. *Pușkin*. “ Evghenii Oneghin” (fragment).

Comunicarea orală și scrisă

Compuneri cu caracter de problemă.
Expunere cu elemente de creație (scris).
Caracterizarea unui grup de personaje literare (scris).
Caracterizarea analitică a unui personaj literar.
Paralela între operele unui sau mai multor scriitori.
Referat literar.
Comentariu literar al unor poezii, fragmente dintr-o operă în proză (scris).
Recenzie la o operă literară (scris).
Rezumat la un articol de teorie critică literară (scris).
Povestire.